

原住民族語言研究發展中心106年族語繪本

lomio nua culie
羅密歐與茱麗葉
-拉阿魯哇語-

Lomi'o 羅密歐

Lomi'ona mavacangutukū tam pisiarina hlahlusa kana'ana, maru parana kurarau musurauvu arupautuhlangi Culie, angahlisana pi arumuka.

他是個心地善良又風度翩翩的男子，在一個家族舉辦的舞會中邂逅了茱麗葉，從此墜入情網。

Culiie 茱麗葉

Culiiena mahlikua siarumukana tamuucu pauatuamacutukuisa, maimamacu marapihli Lomi'o mima savuanasiapaci, tampauamacu.

她是個對感情執著的深情女子，願意為了心愛的羅密歐服下毒藥，為愛忠貞。

pakiaturua Laulunsu 勞倫斯神父

tam langica hliaracahliaisa pualangulanguisana mūmūa ka cucu'u, marapihlī hla arupariavacangū usua sangihlipihlingi, hla takuaalanguvacangū sitakuamia, sianaisa sipamiacucu'u ku ausi sipamialangica, ulavaisa mairahlu marahli siiatatara.

他是位道德名望崇高的神父，而為了化解兩大家族的仇恨，想出了周詳的計畫，可惜人算不如天算，終究悲劇還是發生了。

Palisū 巴里斯

Palisū ia pi vahlituku hla pingahlapihlingi alamuru a kana'ana, hlatumua marumuku Culiiena mara ahlainaisa, ulavaisa kuarukamacu.

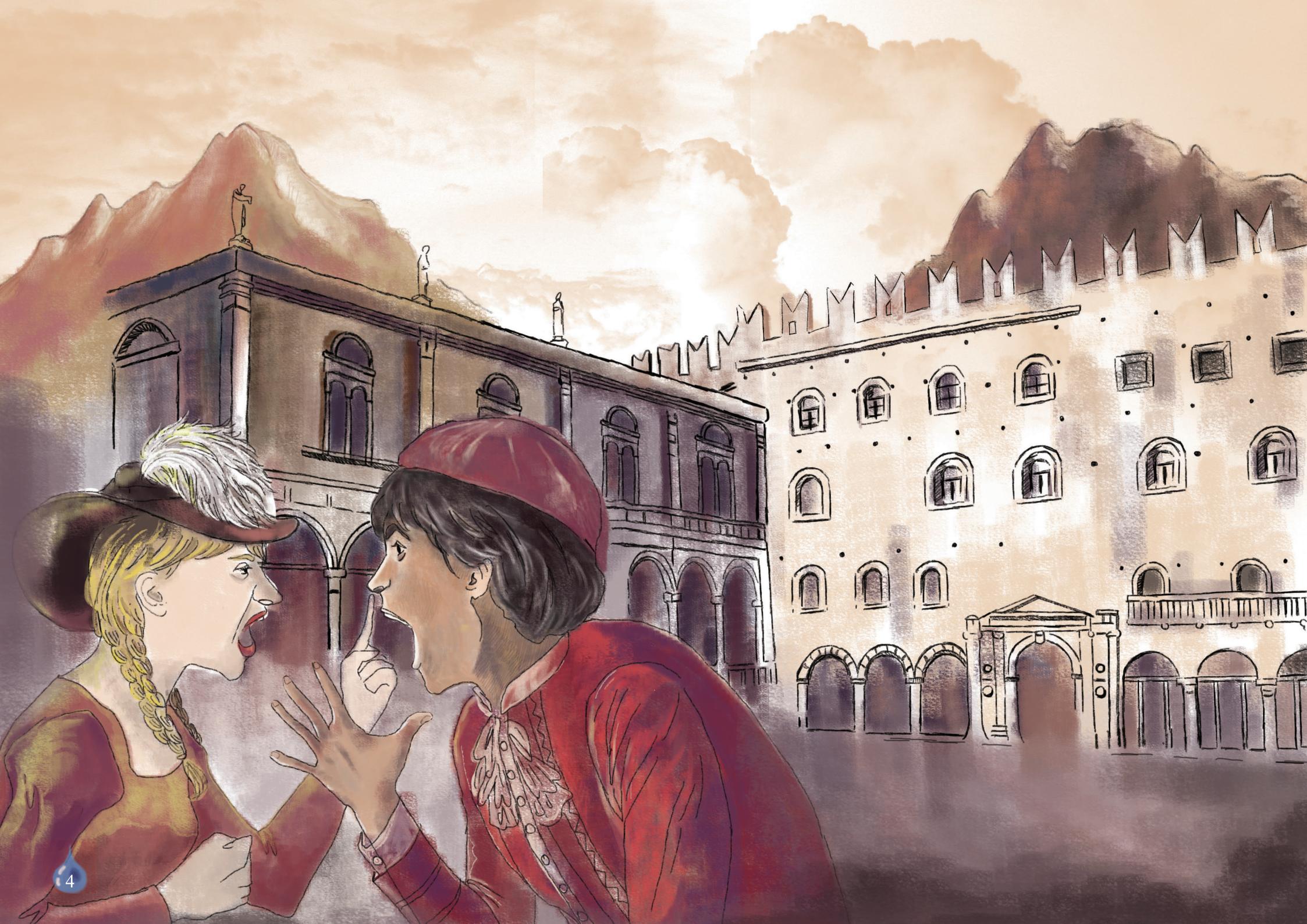
有錢有勢，英俊挺拔的年輕貴公子，追求茱麗葉可望成為妻子，但終究仍未能成功。

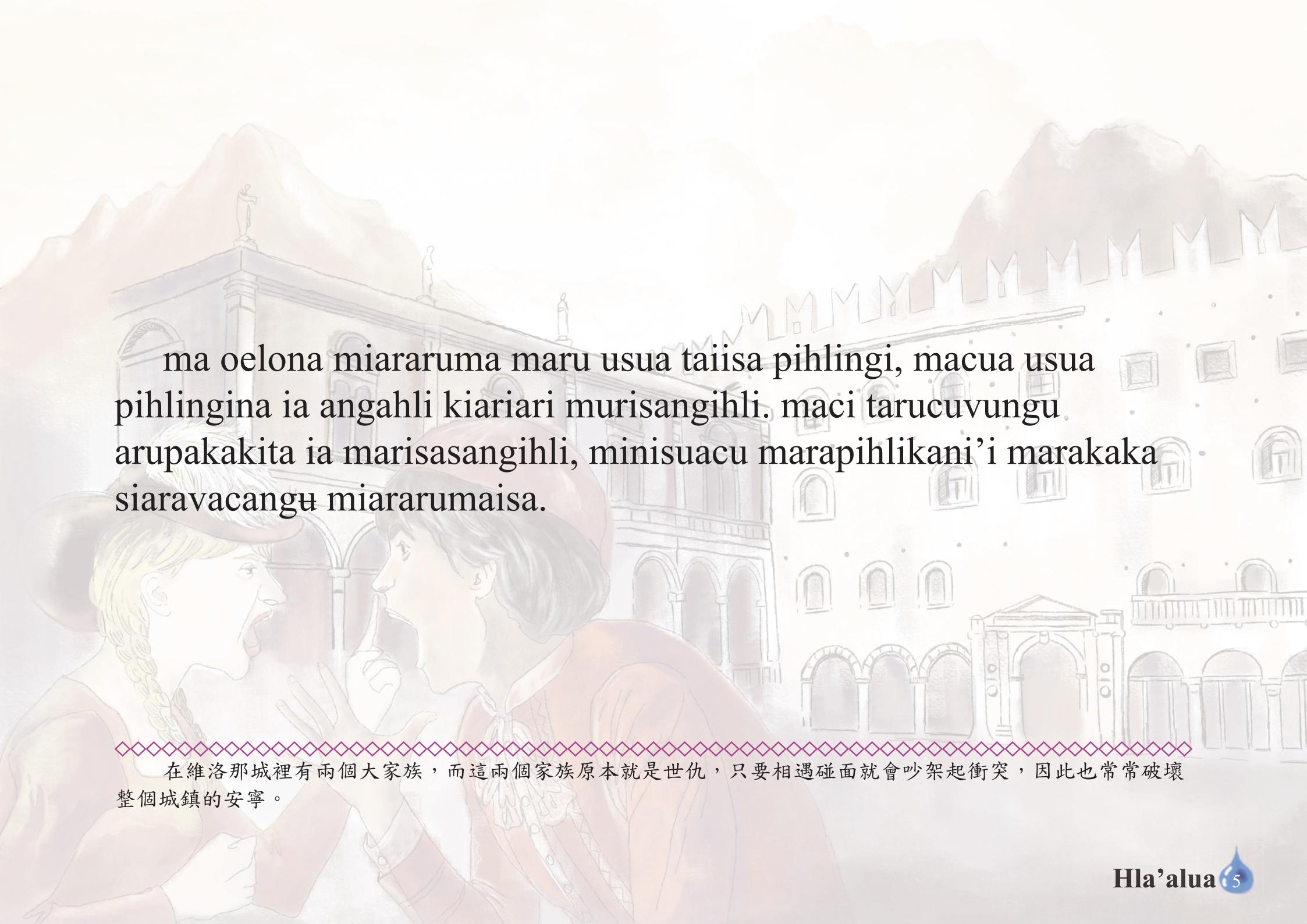

Tipotū 提伯特

Tipotū ia ahlaluaisa Culiiena, vakituluru a vahlicisa, rumahlaū pakapaci'i Lomi'ona.

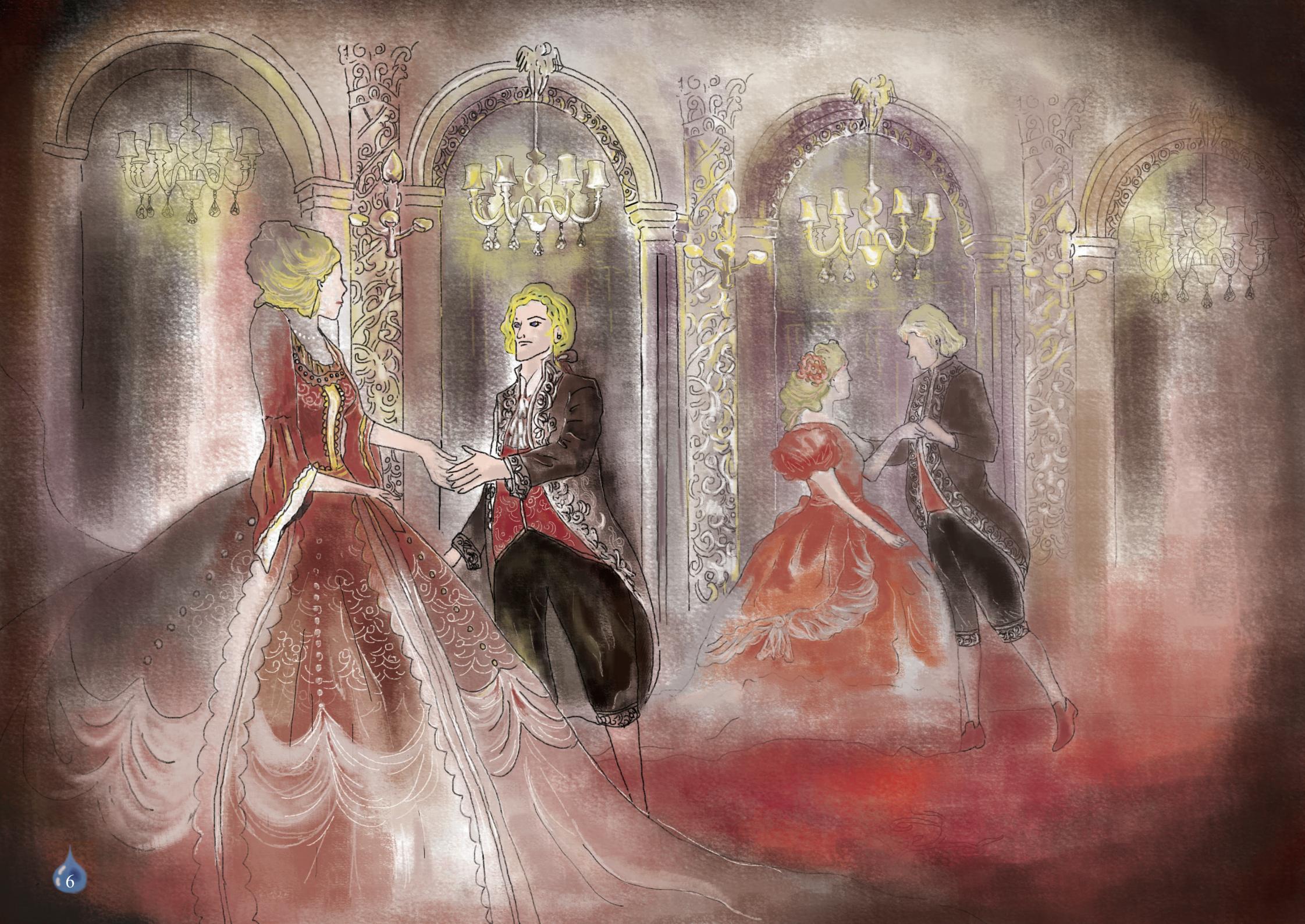
茱麗葉的表哥，性情暴躁，後為羅密歐所打死。

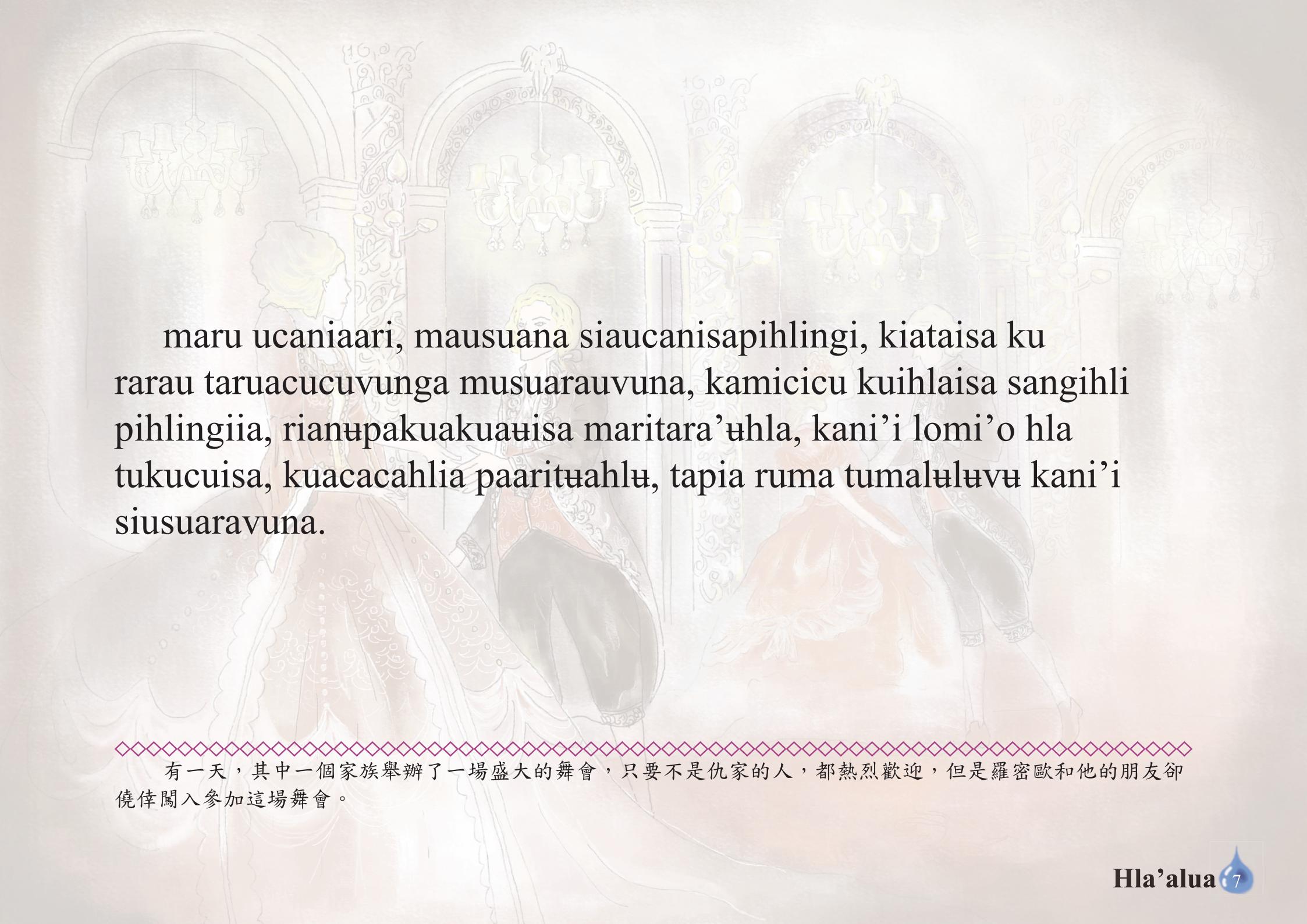

ma oelona miararuma maru usua taiisa pihlingi, macua usua
pihlingina ia angahli kiariari murisangihli. maci tarucuvungu
arupakakita ia marisasangihli, minisuacu marapihlikani'i marakaka
siaravacangū miararumaisa.

在維洛那城裡有兩個大家族，而這兩個家族原本就是世仇，只要相遇碰面就會吵架起衝突，因此也常常破壞整個城鎮的安寧。

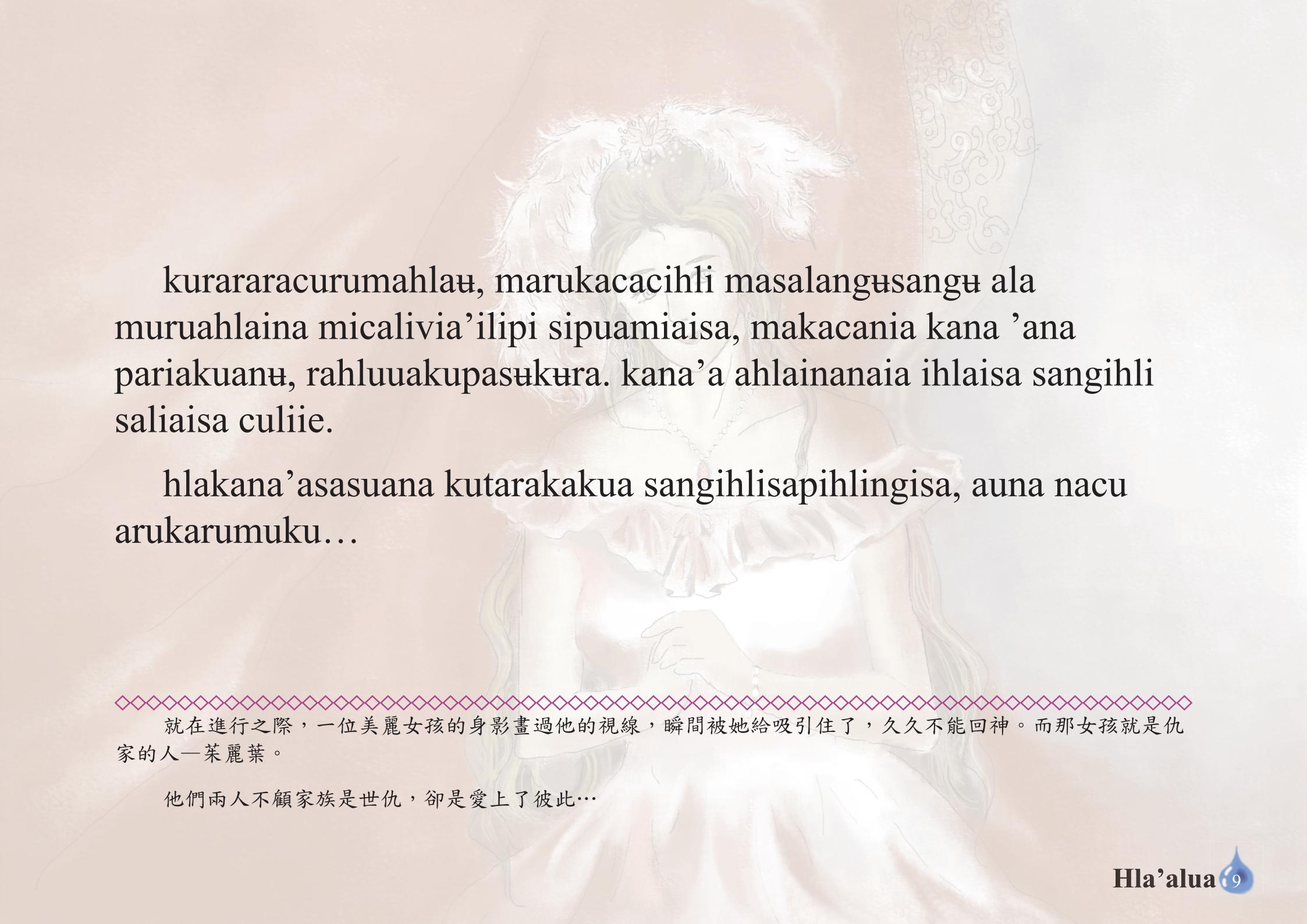

maru ucaniaari, mausuana siaucanisapihlingi, kiataisa ku
rarau taruacucuvunga musuaruvuna, kamicicu kuihlaisa sangihli
pihlingiia, rianupakuakuaūisa maritara'uhla, kani'i lomi'o hla
tukucuisa, kuacacahlia paarituhahlü, tapia rumatumaluluvü kani'i
siusuaravuna.

有一天，其中一個家族舉辦了一場盛大的舞會，只要不是仇家的人，都熱烈歡迎，但是羅密歐和他的朋友卻
僥倖闖入參加這場舞會。

kurararacurumahlaū, marukacacihli masalangusangū ala
muruahlaina micalivia'lipi sipuamiaisa, makacania kana 'ana
pariakuanū, rahluuakupasukura. kana'a ahlainanaia ihlaisa sangihli
salaisa culie.

hlakana'asasuana kutarakakua sangihlisapihlingisa, auna nacu
arukarumuku...

就在進行之際，一位美麗女孩的身影畫過他的視線，瞬間被她給吸引住了，久久不能回神。而那女孩就是仇家的人—茱麗葉。

他們兩人不顧家族是世仇，卻是愛上了彼此…

marutaparanamusuraunu kuacacahlia aparukarumuku lomi'o nua culiiena.

musulupungu musuraunu rumahlaū, lomi'otumaūvū sapisa
musamukakakua culiie, pakipuhluramucu ȏmū cūramucuisa
mii “akuainita'ai, ihlaisa'ihlicu parumuku ciupitūna tumua
arupatiaūlusū ramucu nua ihlaku, tua hlū'aini arupataruacuvungua
ngusunamu'alivatu.”

“ihlicuparumukuciupitu, tumahlupungicumumua umaru
sitaruacuvunguna.” amihla culiiena.

“matialukia ihlauhlitamahlunga ’ihlicuparumuku ciupitu,
kuaunanaia pahluailiakana'ana. pahlupucuakumumua.” amihla mi'o.

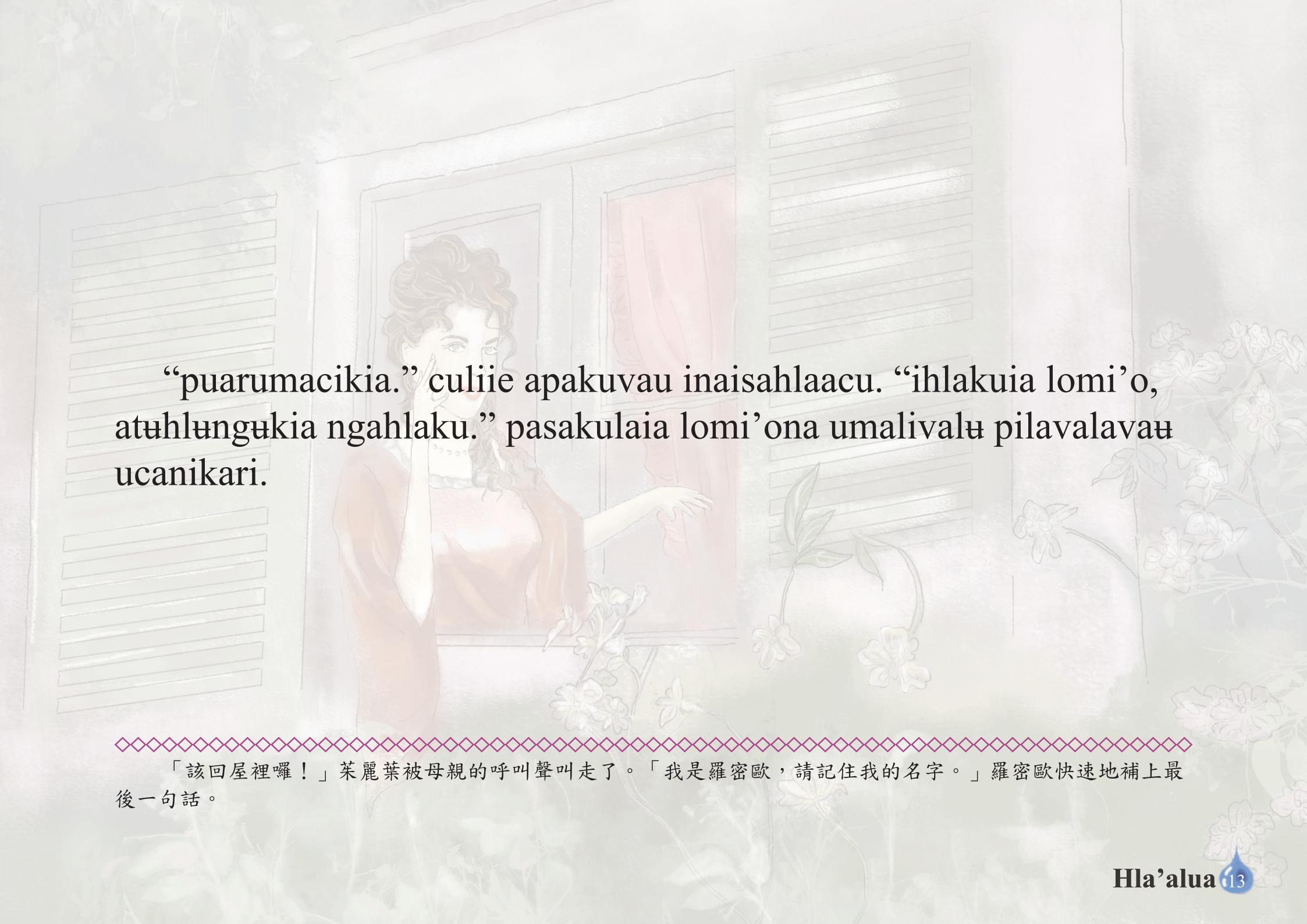
舞池邂逅讓羅密歐與茱麗葉相愛

舞會結束後，羅密歐戴著面具走向茱麗葉，伸手握起她的手說：「對不起，是愛神邱比特將妳我的手牽在一起，可否吻它一下。」

「好個愛神邱比特，你也太過諂媚了吧！」茱麗葉說。

「請妳接受愛神邱比特的安排，不然他會懊悔，我也會非常失望的。」羅密歐說。

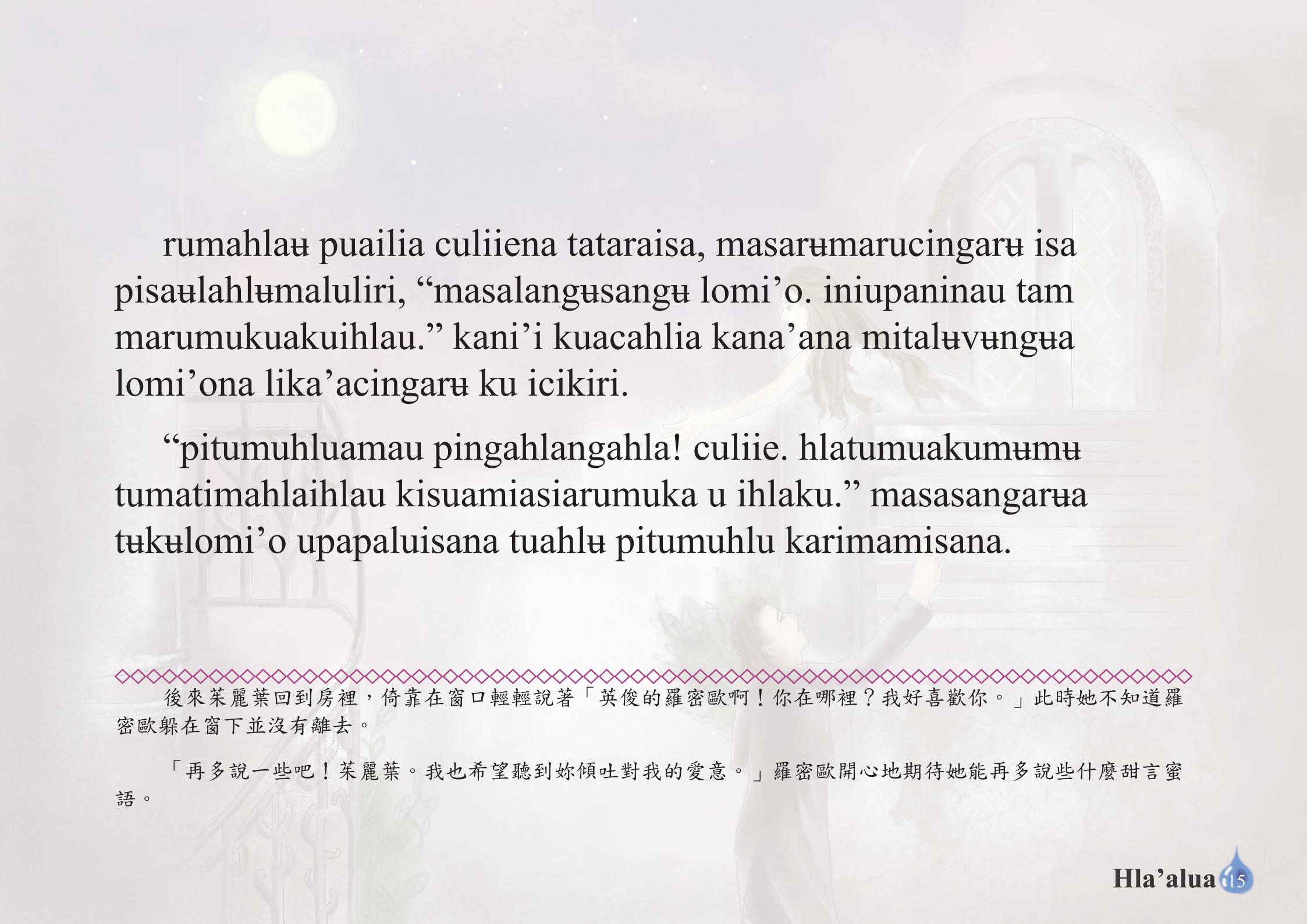

“puarumacikia.” culiie apakuvau inaisahlaacu. “ihlakuia lomi’o, atuhlungukia ngahlaku.” pasakulaia lomi’ona umalivalu pilavalava ucanikari.

「該回屋裡囉！」茱麗葉被母親的呼叫聲叫走了。「我是羅密歐，請記住我的名字。」羅密歐快速地補上最後一句話。

rumahlau puailia culiiena tataraisa, masarumarucingaru isa
pisaulahlumaluliri, “masalangsangu lomi’o. iniupaninau tam
marumukuakuihlau.” kani’i kuacahlia kana’ana mitalvungua
lomi’ona lika’acingaru ku icikiri.

“pitumuuhluamau pingahlangahla! culiie. hlatumuakumum
tumatimahlaihlau kisuamiasiarumuka u ihlaku.” masasangaru
tuk

u
lomi’o upapaluisana tuahlu pitumuuhlu karimamisana.

後來茱麗葉回到房裡，倚靠在窗口輕輕說著「英俊的羅密歐啊！你在哪裡？我好喜歡你。」此時她不知道羅密歐躲在窗下並沒有離去。

「再多說一些吧！茱麗葉。我也希望聽到妳傾吐對我的愛意。」羅密歐開心地期待她能再多說些什麼甜言蜜語。

mucukuhlu a lomi'ona mahlukua taparanapaakiu kumita n pakiaturua laulunsu na

mulavaumana tukuisalomi'ona akuisa mahlitarucuvunga na mamikarina, ucanivurunganu kualusapu musamahlu kua taparanapakiau ukikirimi laulunsu pakiaturua “pakia turua, marumukucuaku culie, ihlahlamuia arukarumuku cuamu, hlatumuaku muriausumanuisana, makukua pakia turua apuamiahlamu apaluliri alukalana.” pimahlungua lomi'ona, arakicacu mamumukuka pakiaturua.

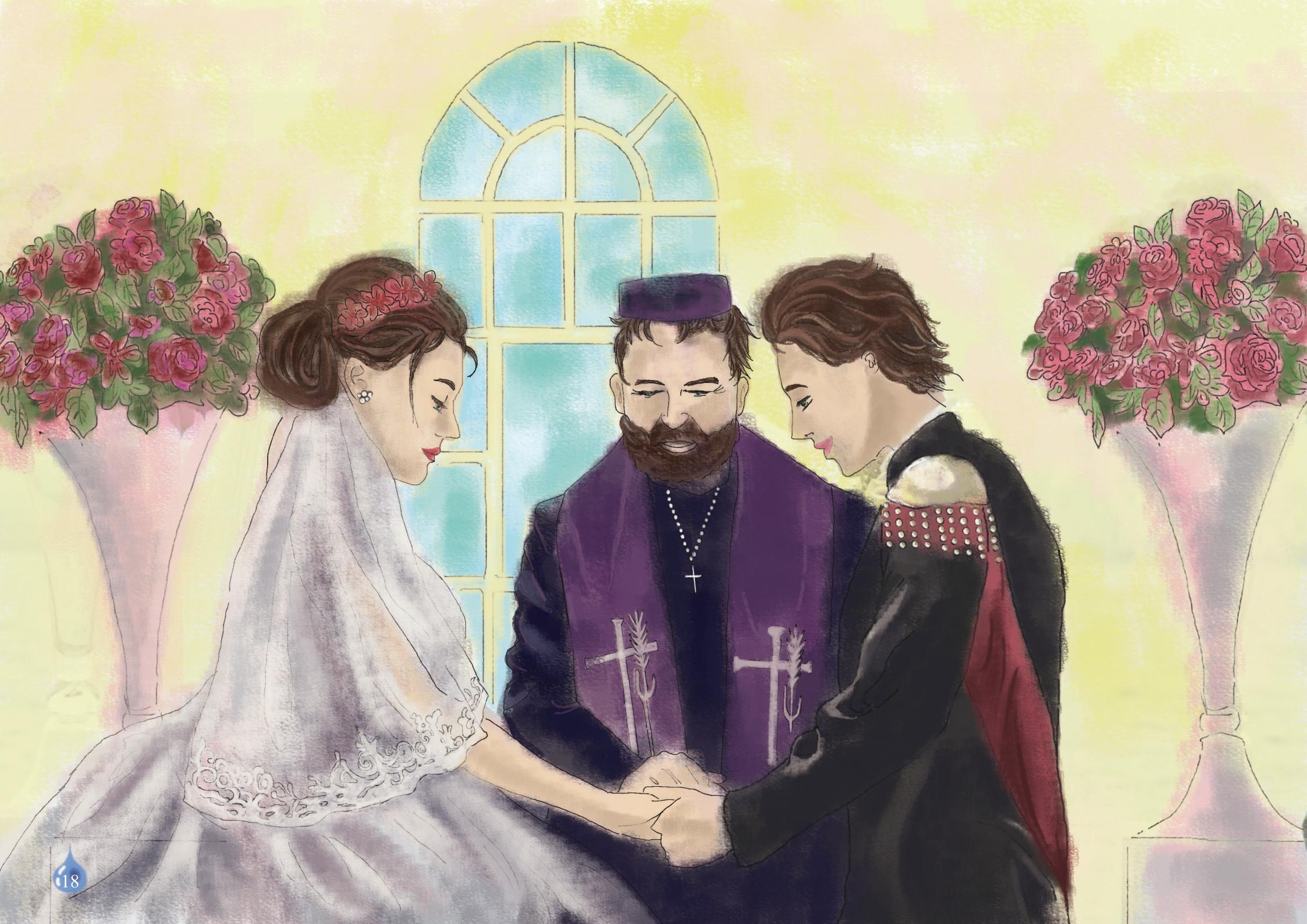
tammavacangua pakiaturuana nua usuataisapihlingina, hlatumua mumuaparakuka takuliacuisa siarupakariana, mairahlu kupisitahlamiamia kani'ita'iarana.

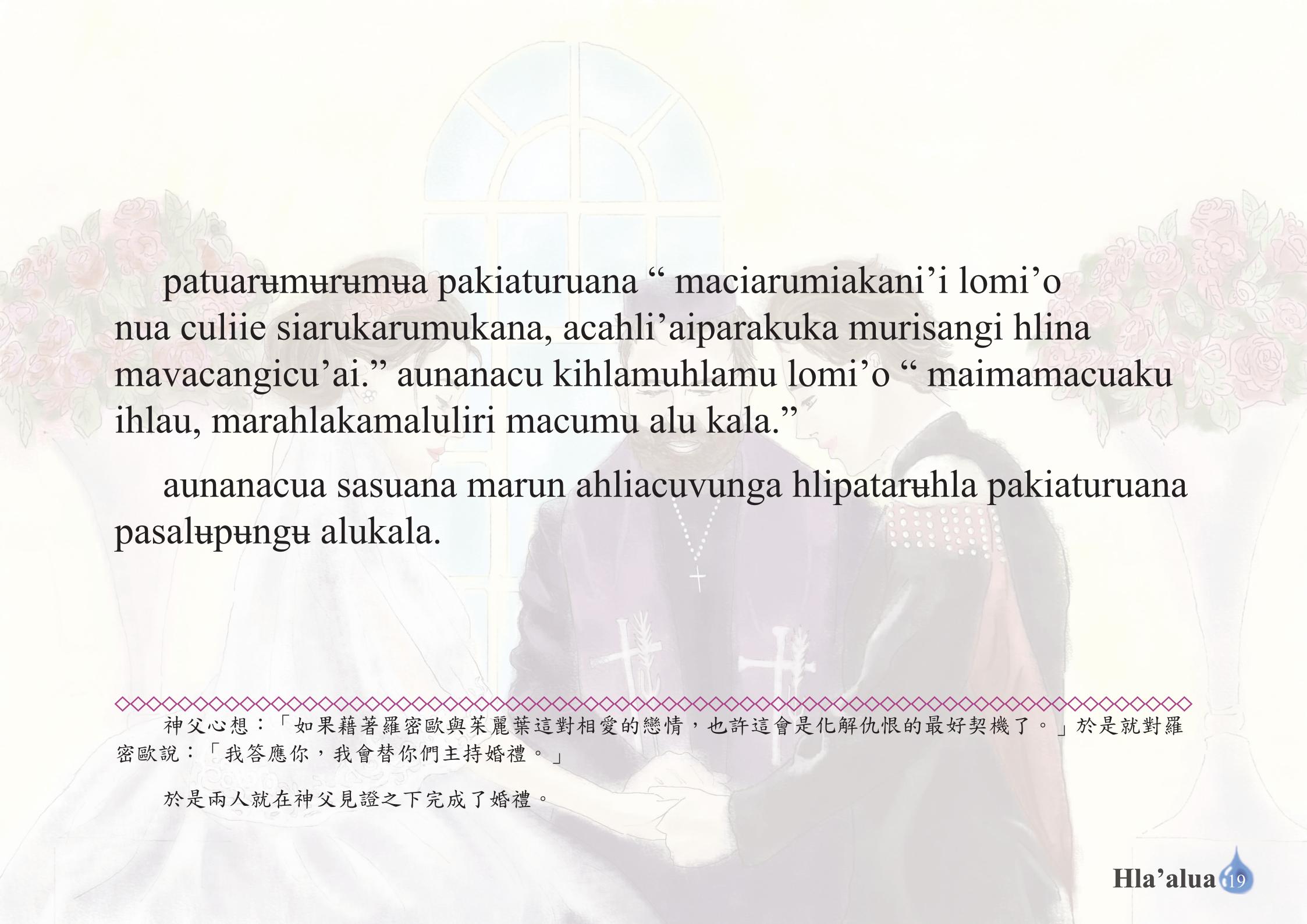

羅密歐來到修道院見勞倫思神父

羅密歐還一直沉浸在兩人邂逅的甜言蜜語中，一整夜沒睡走到修道院找勞倫思神父：「神父，我愛上了茱麗葉，我們是一見鍾情，我想跟她結婚，想請神父替我們主持婚禮。」羅密歐的告白，頓時讓神父摸不著頭緒且有些驚訝。

神父跟這兩大家族都非常好，也想消弭仇恨常常居中協調，但終究無濟於事。

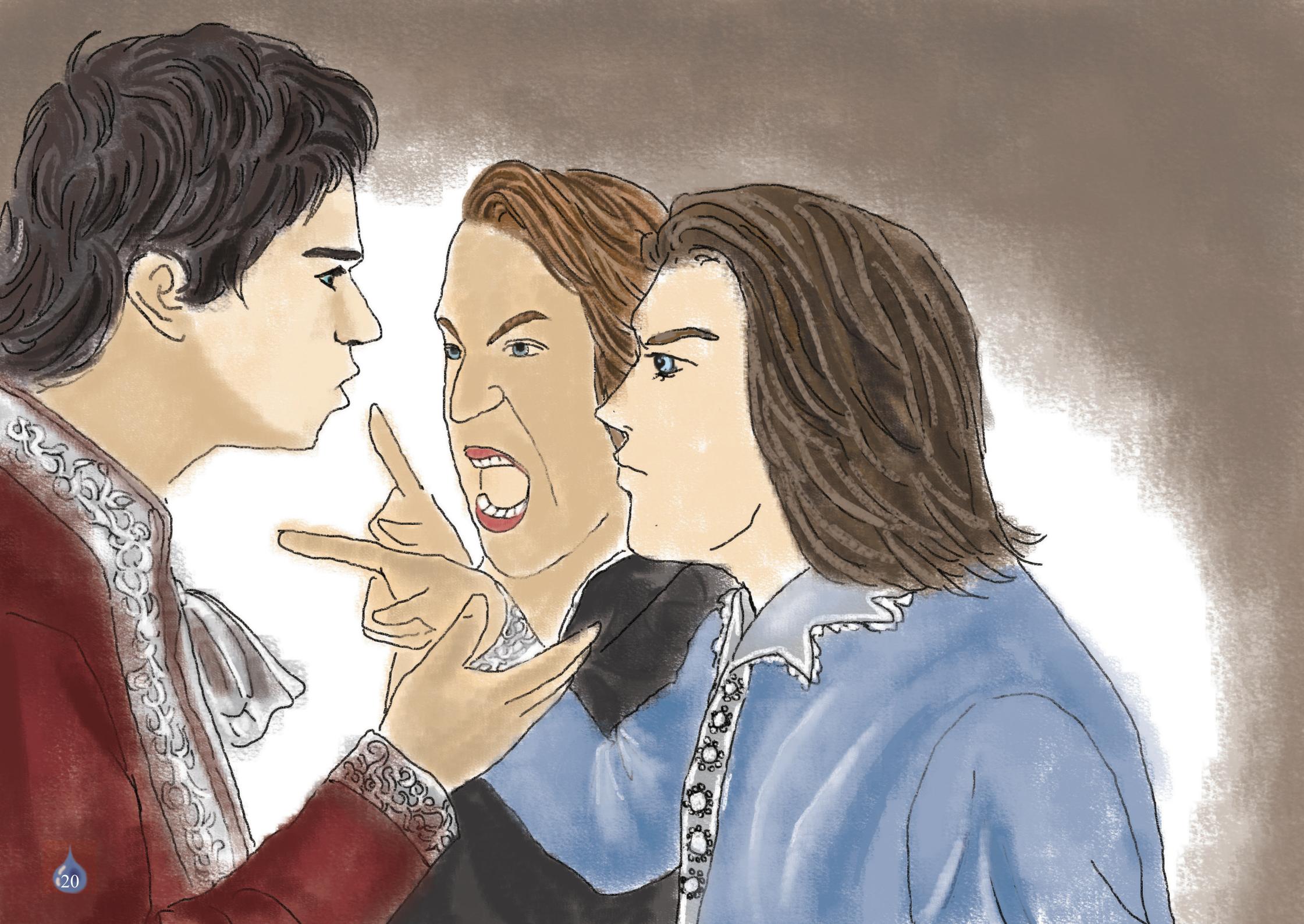
patuarumurumua pakiaturuana “ maciarumiakani’i lomi’o nua culiie siarukarumukana, acahli’aparakuka murisangi hlina mavacangicu’ai.” aunanacu kihlamuhlamu lomi’o “ maimamacuaku ihlau, marahlakamaluliri macumu alu kala.”

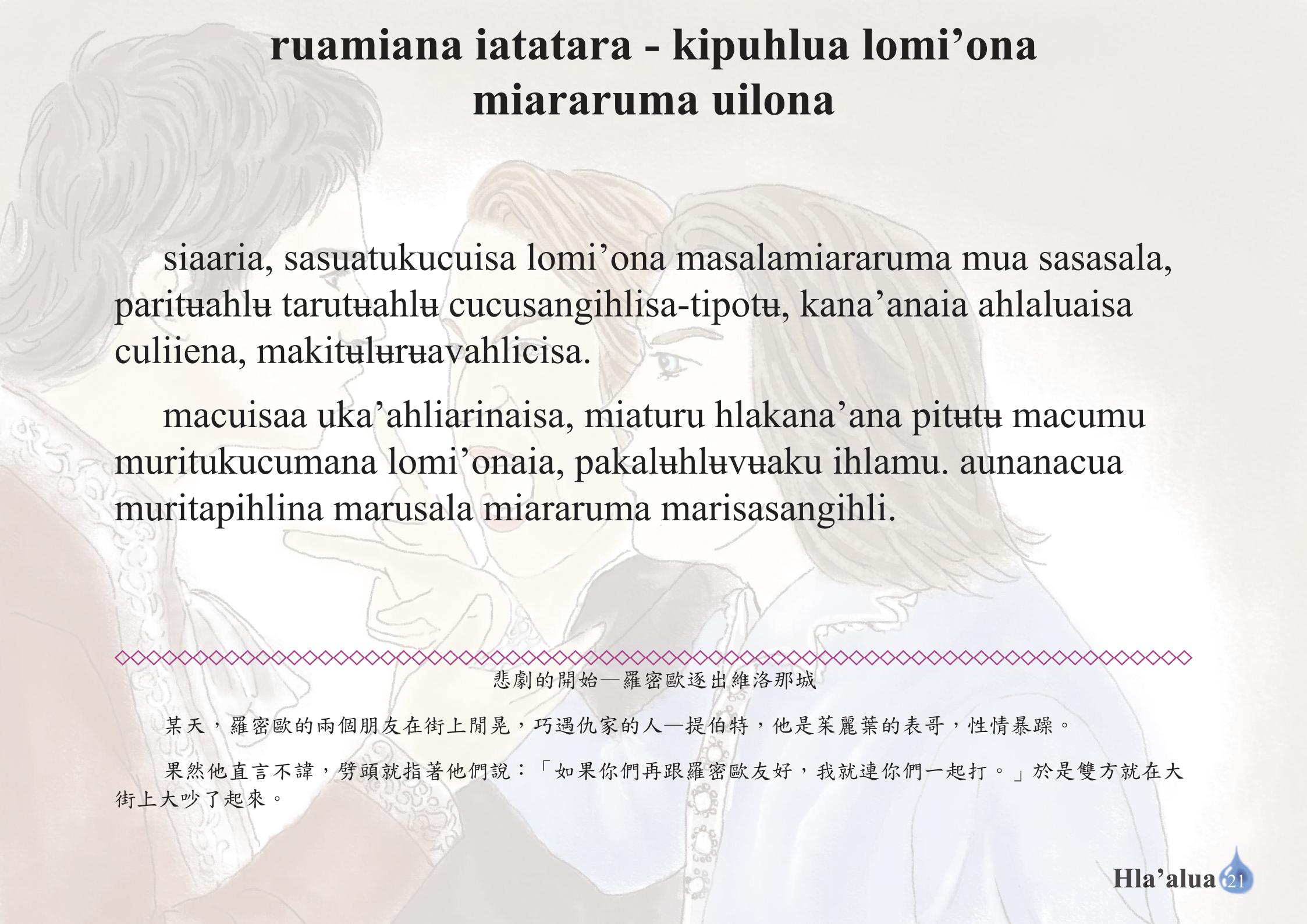
aunanacua sasuana marun ahliacuvunga hlipataruhla pakiaturuana pasalupungu alukala.

神父心想：「如果藉著羅密歐與茱麗葉這對相愛的戀情，也許這會是化解仇恨的最佳契機了。」於是就對羅密歐說：「我答應你，我會替你們主持婚禮。」

於是兩人就在神父見證之下完成了婚禮。

ruamiana iatatara - kipuhlua lomi'ona miararuma uilona

siaaria, sasuatu kucuisa lomi'ona masalamiararuma mua sasasala, parituahlu tarutuahlu cucusangihlisa-tipotu, kana'anaia ahlaluaisa culiiena, makituluruavahlicisa.

macuisaa uka'ahliarinaisa, miaturu hlakana'ana pitutu macumu muritukucumana lomi'onaia, pakaluhluvuaku ihlamu. aunanacua muritapihlina marusala miararuma marisasangihli.

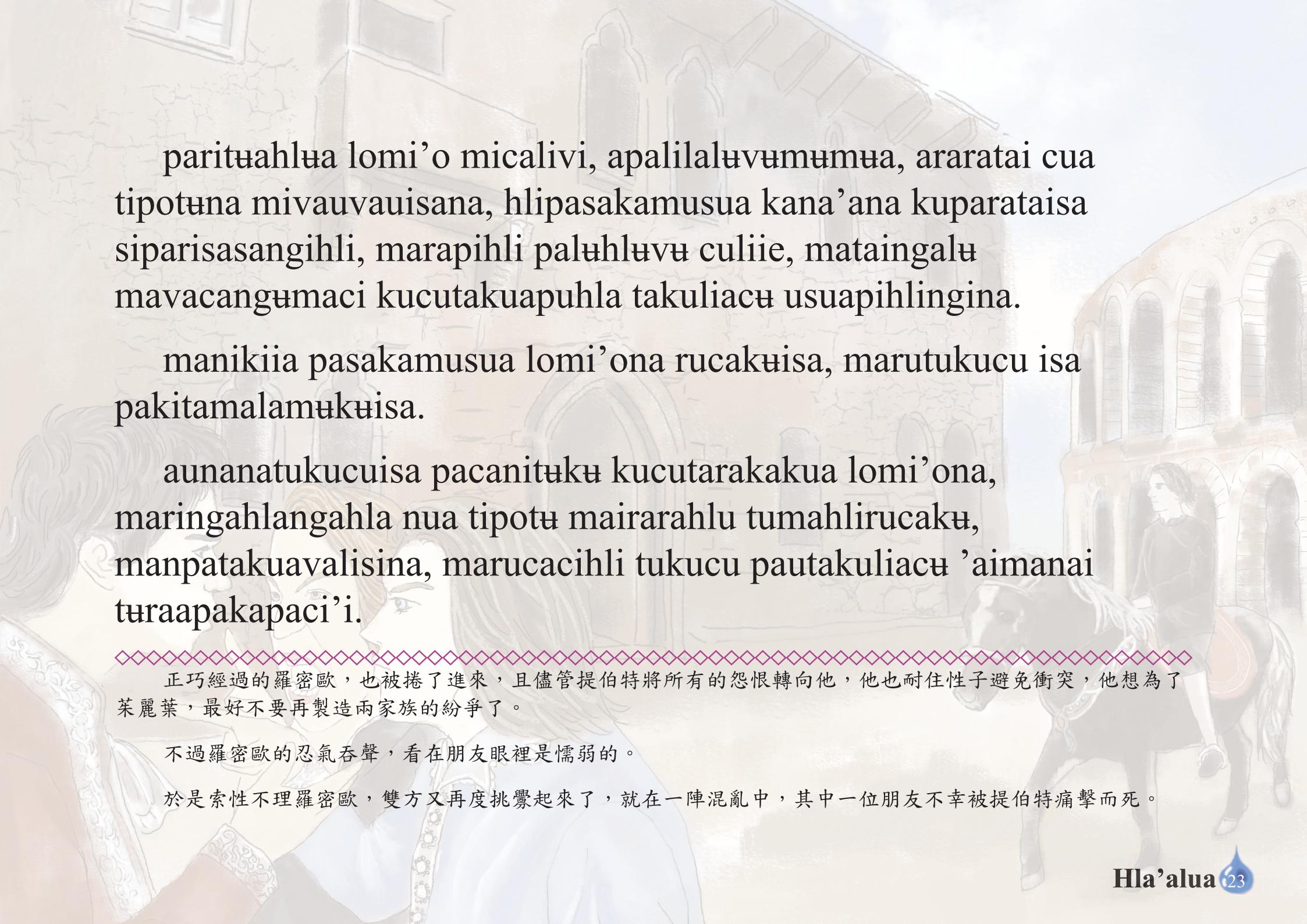

悲劇的開始—羅密歐逐出維洛那城

某天，羅密歐的兩個朋友在街上閒晃，巧遇仇家的人—提伯特，他是茱麗葉的表哥，性情暴躁。

果然他直言不諱，劈頭就指著他們說：「如果你們再跟羅密歐友好，我就連你們一起打。」於是雙方就在大街上大吵了起來。

parituhahlua lomi'o micalivi, apalilaluvumumua, araratai cua tipotuna mivauvauisana, hlipasakamusua kana'ana kuparataisa siparisasangihli, marapihli paluhluvu culiie, mataingalua mavacangumaci kucutakuapuhla takuliacu usuapihlingina.

manikiia pasakamusua lomi'ona rucakuisa, marutukuku isa pakitamalamukuisa.

aunanatukucuisa pacanituku kucutarakakua lomi'ona, maringahlangahla nua tipotu mairarahlu tumahlirucaku, manpatakuavalisina, marucacihli tukuku pautakuliacu 'aimanai turaapakapaci'i.

正巧經過的羅密歐，也被捲了進來，且儘管提伯特將所有的怨恨轉向他，他也耐住性子避免衝突，他想為了茱麗葉，最好不要再製造兩家族的紛爭了。

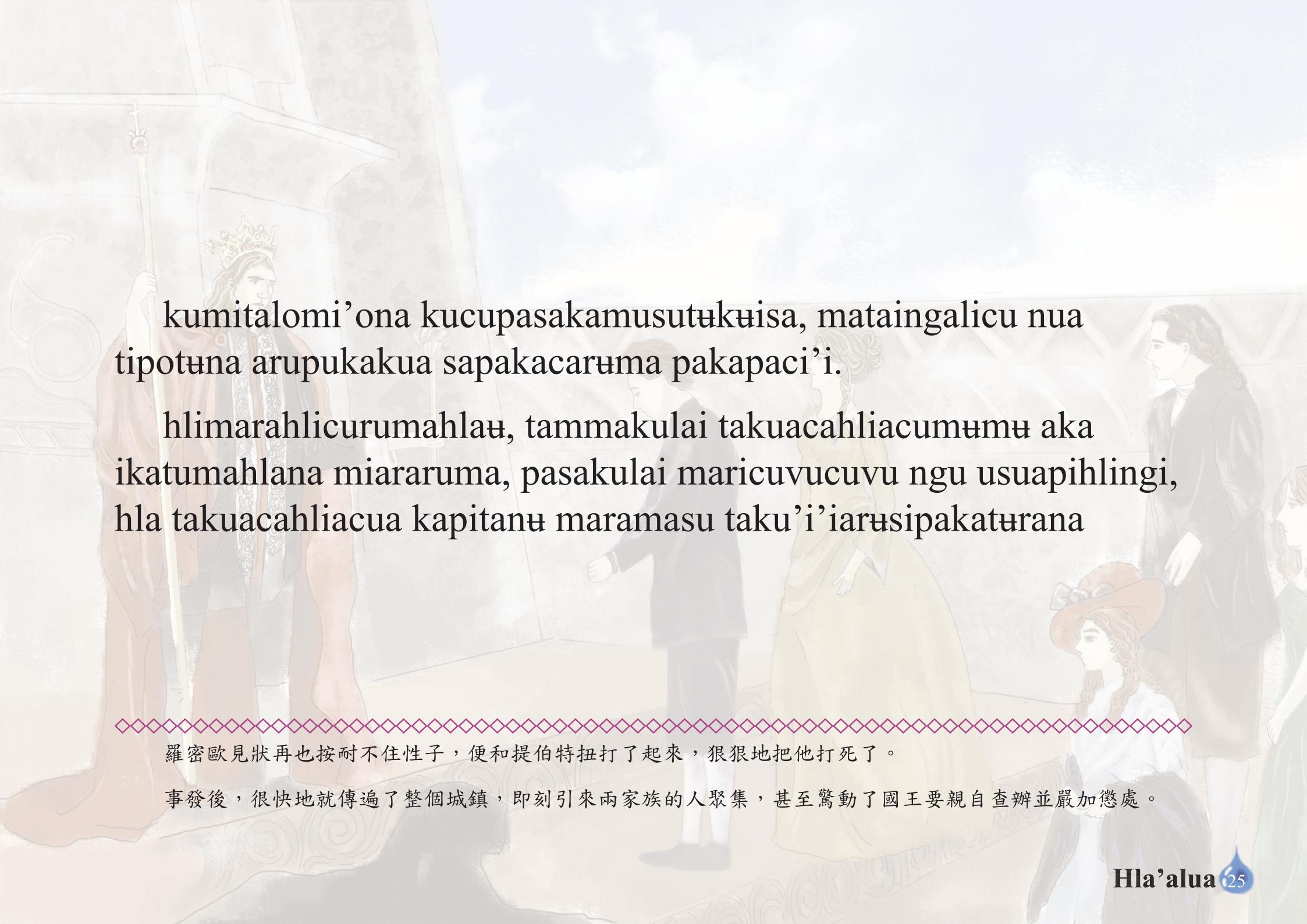
不過羅密歐的忍氣吞聲，看在朋友眼裡是懦弱的。

於是索性不理羅密歐，雙方又再度挑釁起來了，就在一陣混亂中，其中一位朋友不幸被提伯特痛擊而死。

kumitalomi'ona kucupasakamusutukuisa, mataingalicu nua tipotuna arupukakua sapakacaruma pakapaci'i.

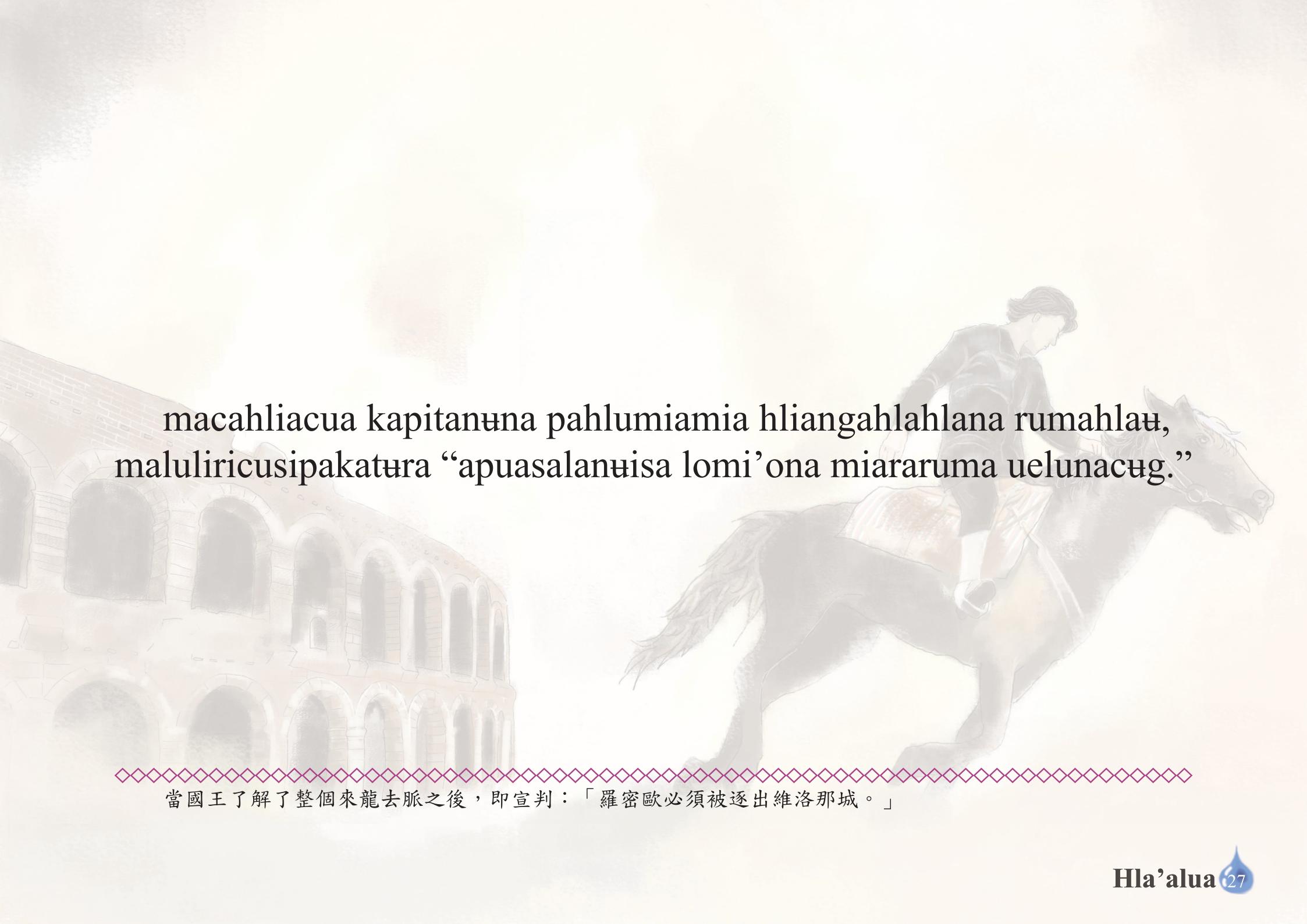
hlimarahlicurumahlaʉ, tammakulai takuacahliacumʉmu aka ikatumahlana miararuma, pasakulai maricuvucuvu ngu usuapihlingi, hla takuacahliacua kapitanʉ maramasu taku'i'iarʉsipakatʉrana

羅密歐見狀再也按耐不住性子，便和提伯特扭打了起來，狠狠地把他打死了。

事發後，很快地就傳遍了整個城鎮，即刻引來兩家族的人聚集，甚至驚動了國王要親自查辦並嚴加懲處。

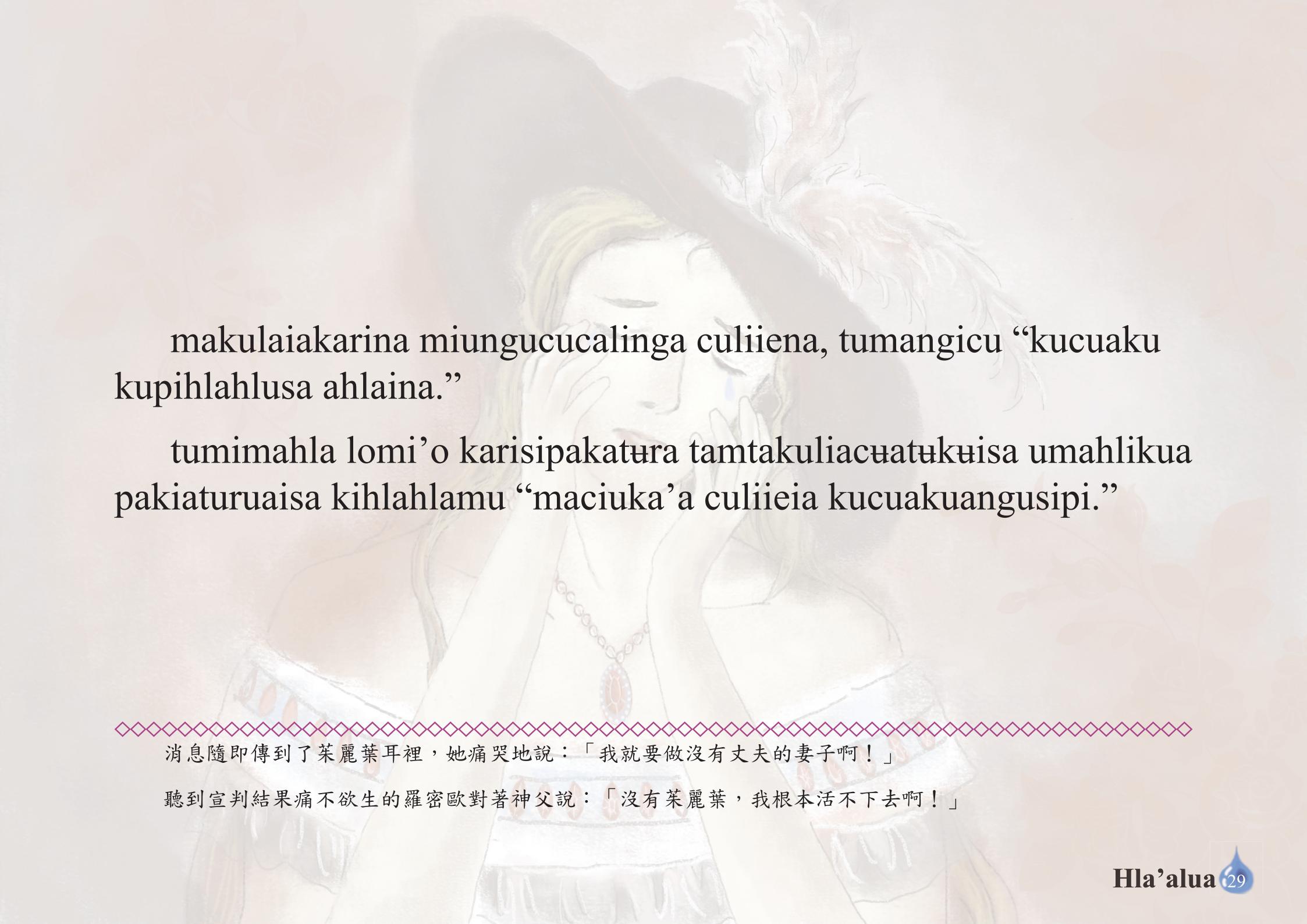

macahliacua kapitanuna pahlumiamia hliangahlahlana rumahlaū,
maluliricusipakatura “apuasalanuisa lomi’ona miararuma uelunacug.”

當國王了解了整個來龍去脈之後，即宣判：「羅密歐必須被逐出維洛那城。」

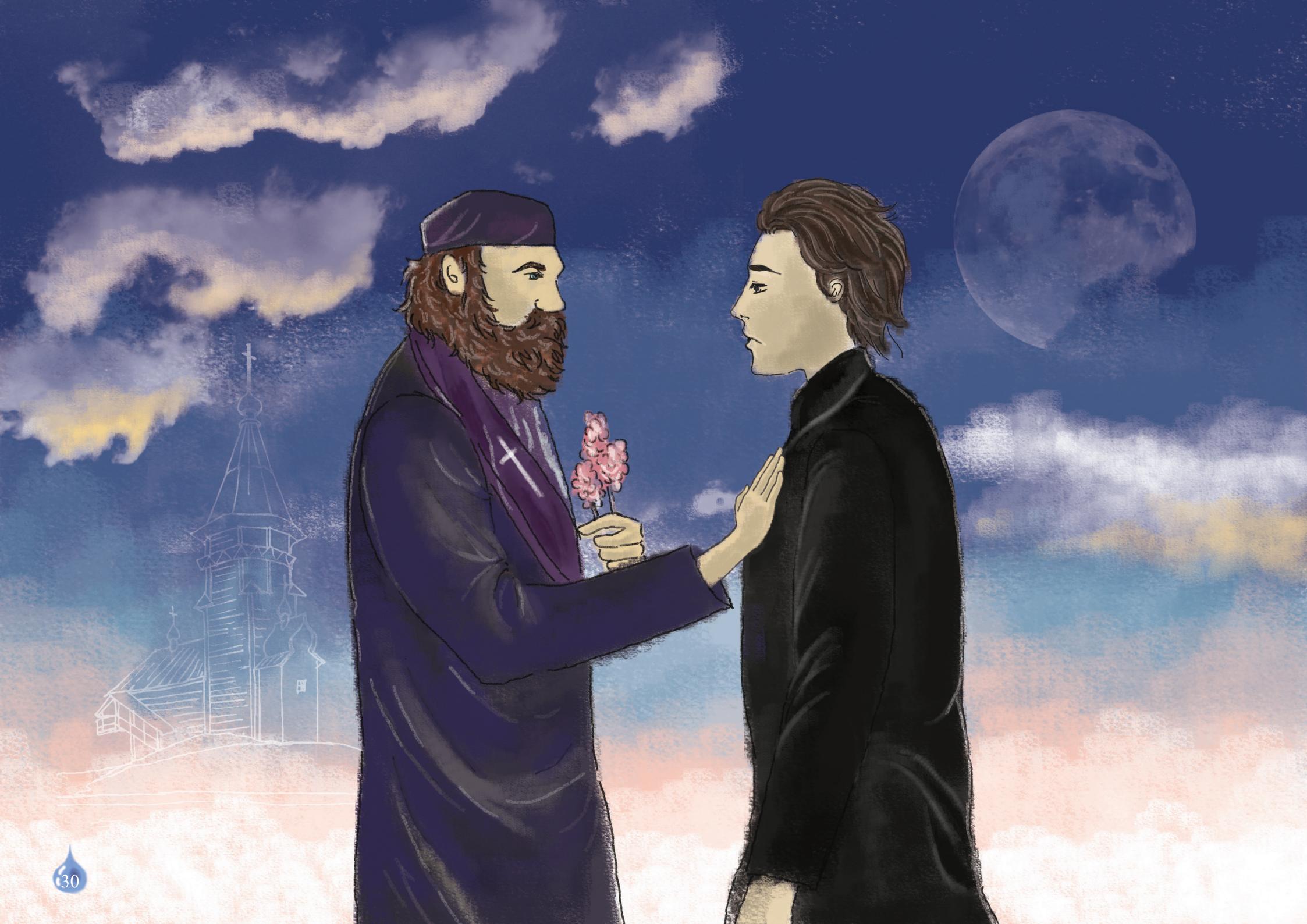
makulaiakarina miungucucalinga culiiena, tumangicu “kucuaku kupihlahlusa ahlaina.”

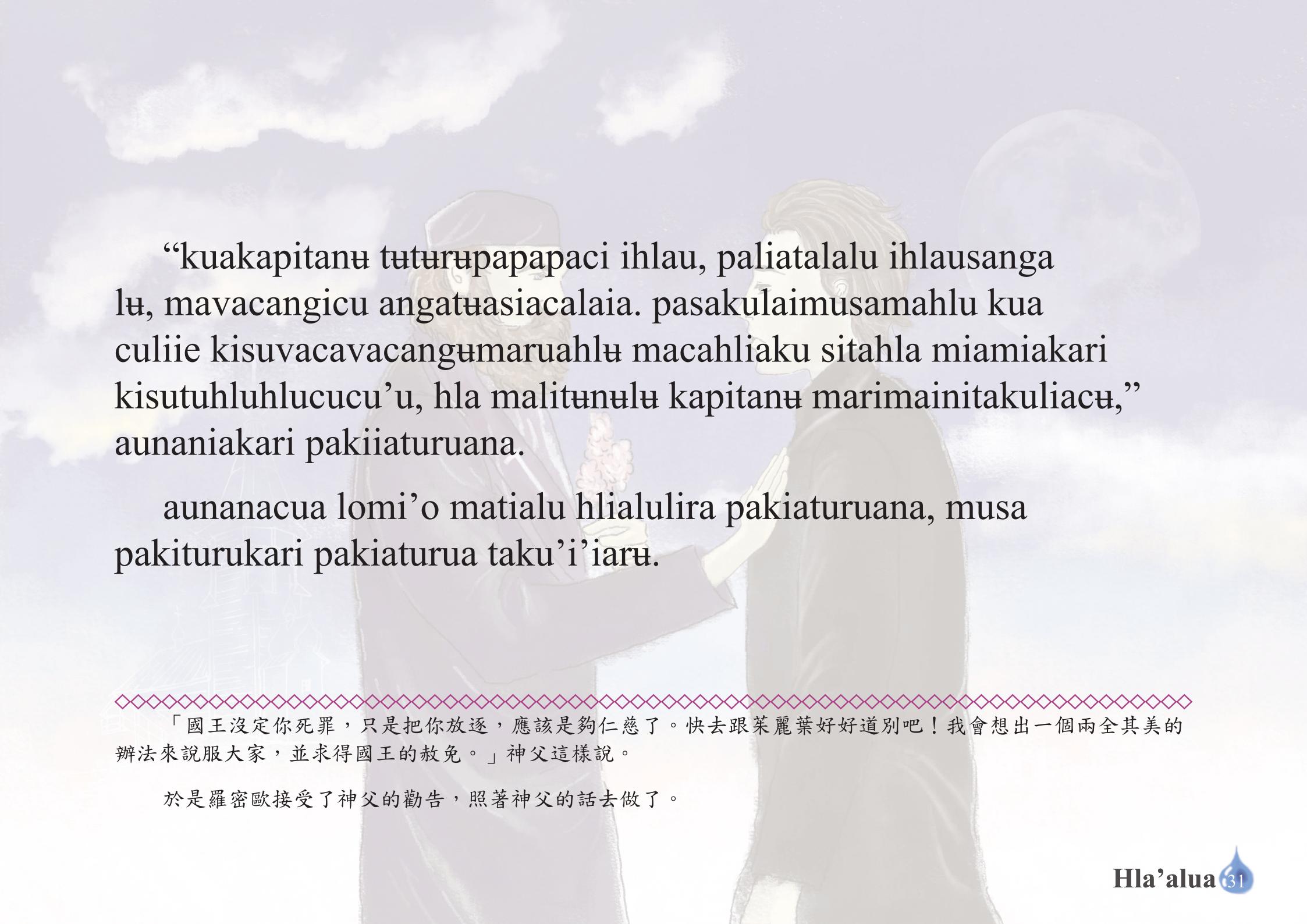
tumimahla lomi'o karisipakatūra tamtakuliacuatukuisa umahlikua pakiaturuaisa kihlahlamu “maciuka'a culiieia kucuakuangusipi.”

消息隨即傳到了茱麗葉耳裡，她痛哭地說：「我就要做沒有丈夫的妻子啊！」

聽到宣判結果痛不欲生的羅密歐對著神父說：「沒有茱麗葉，我根本活不下去啊！」

“kuakapitanu tuturupapapaci ihlau, paliatalalu ihlausanga
lu, mavacangicu angatuasiacalaia. pasakulaimusamahlu kua
culiie kisuvacavacangumaruahlu macahliaku sitahla miamiakari
kisutuhluhlucucu'u, hla malitunuluh kapitanu marimainitakuliacu,”
aunaniakari pakiiaturuana.

aunanacua lomi'o matialu hlialulira pakiiaturuana, musa
pakiturukari pakiiaturua taku'i'iaru.

「國王沒定你死罪，只是把你放逐，應該是夠仁慈了。快去跟茱麗葉好好道別吧！我會想出一個兩全其美的辦法來說服大家，並求得國王的赦免。」神父這樣說。

於是羅密歐接受了神父的勸告，照著神父的話去做了。

takuamia siangulangulahlata'iara laulunsu pakiaturua

kunaupiainiaria lomi'ona micikiri miararuma uelonacu,
tiapilicua amaisa hlahlusa uriausumanaisa culiena, ihlai sacacihli
masalangsangu pivahlitukucucu'u palisu ka pitau.

macahliatukuisa culiena mairahlucu usumanuisa lomi'o
kutuahlumaimacu pasamia amaisa, aunana umarumatu
muhlu sitahlamiamia miacikiri, kutarakakukua amaisana
pakiturusitakuamiaisa.

takuliacuatukuisa culiena tumangitangi musatapikakua pakiaturua
kihlamuhlamu “pakiaturua kuakuuriausumanu isana, malitunuluihlau
taliliviaku.”

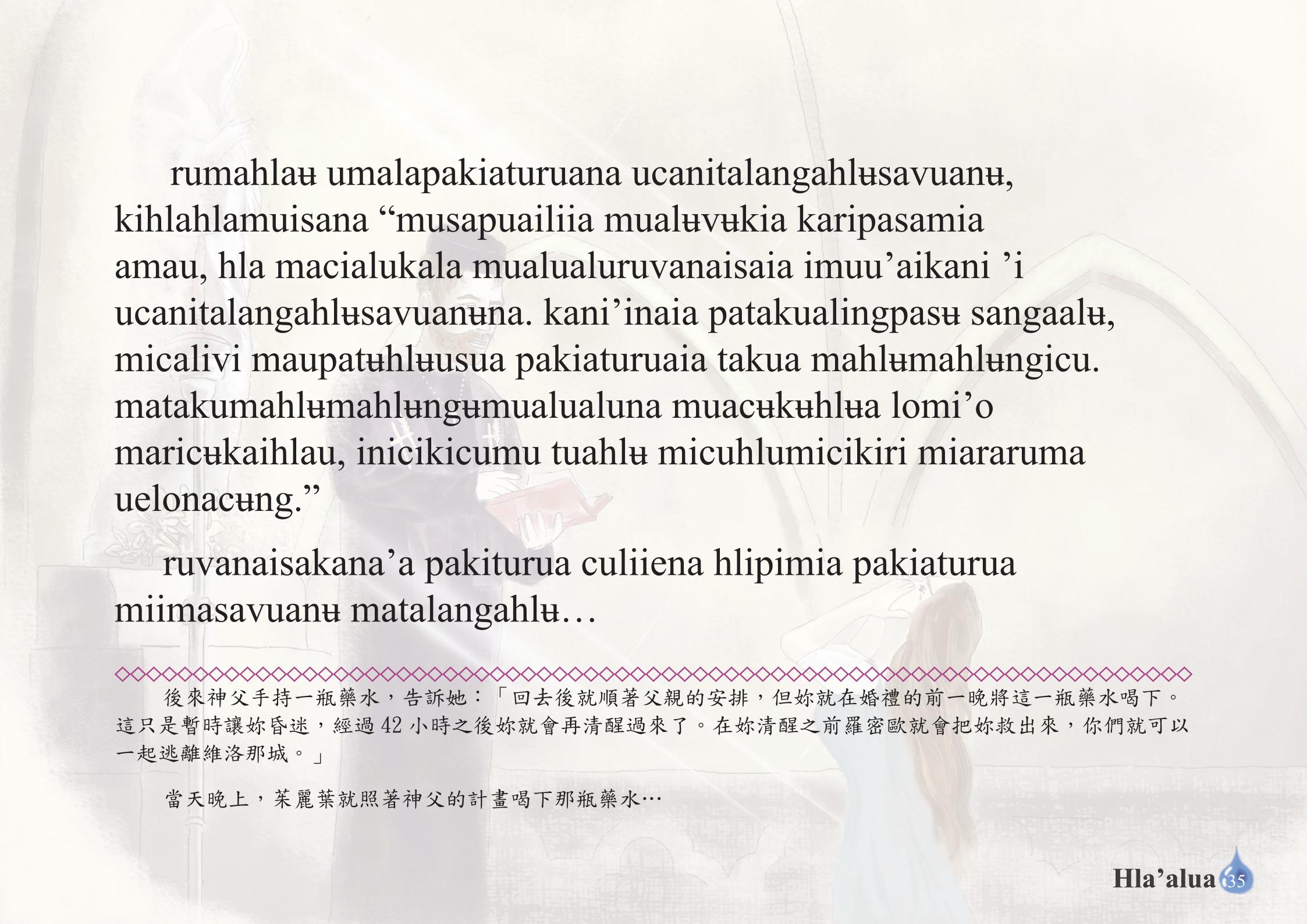
勞倫思神父悲劇的計畫

羅密歐離開維洛那城後才沒幾天，茱麗葉就被父親挑選結婚對象，是一位英俊挺拔的富貴紳士—巴里斯伯爵。

但茱麗葉心裡知道她已是羅密歐的妻子了，不可能答應父親的安排，於是用盡各種理由推辭，但父親根本不理會，盡照著自己的決定去做。

茱麗葉傷心地跑去找神父哭訴：「神父，我不能嫁給他，求你幫幫我啊！」

rumahlaʉ umalapakiaturuana ucanitalangahlʉsavuanʉ,
kihlahlamuisana “musapuailiia mualʉvʉkia karipasamia
amau, hla macialukala mualualuruvanaisaia imuu’ aikani ’i
ucanitalangahlʉsavuanʉna. kani’ inaia patakualingpasʉ sangaalʉ,
micalivi maupatuhlʉusua pakiatruaia takua mahlʉmahlungicu.
matakumahlʉmahlungʉmualualuna muacʉkʉhlʉa lomi’o
maricʉkaihlau, inicikicumu tuahlʉ micuhlumicikiri miararuma
uelonacʉng.”

ruvanaisakana’ a pakiturua culien a hlipimia pakiatrua
miimasavuanʉ matalangahlʉ...

後來神父手持一瓶藥水，告訴她：「回去後就順著父親的安排，但妳就在婚禮的前一晚將這一瓶藥水喝下。這只是暫時讓妳昏迷，經過 42 小時之後妳就會再清醒過來了。在妳清醒之前羅密歐就會把妳救出來，你們就可以一起逃離維洛那城。」

當天晚上，茱麗葉就照著神父的計畫喝下那瓶藥水…

karitakuliacu tamaatalikialu karimavacanguna

umacuka maivuvurunga, patasuurucucusaliaisa araki cacukumita matahlukutukicuhlimaci, cucu'umumua maci'icua culienai. ulavaisa sacahlumani vanghlaru pihlingisa.

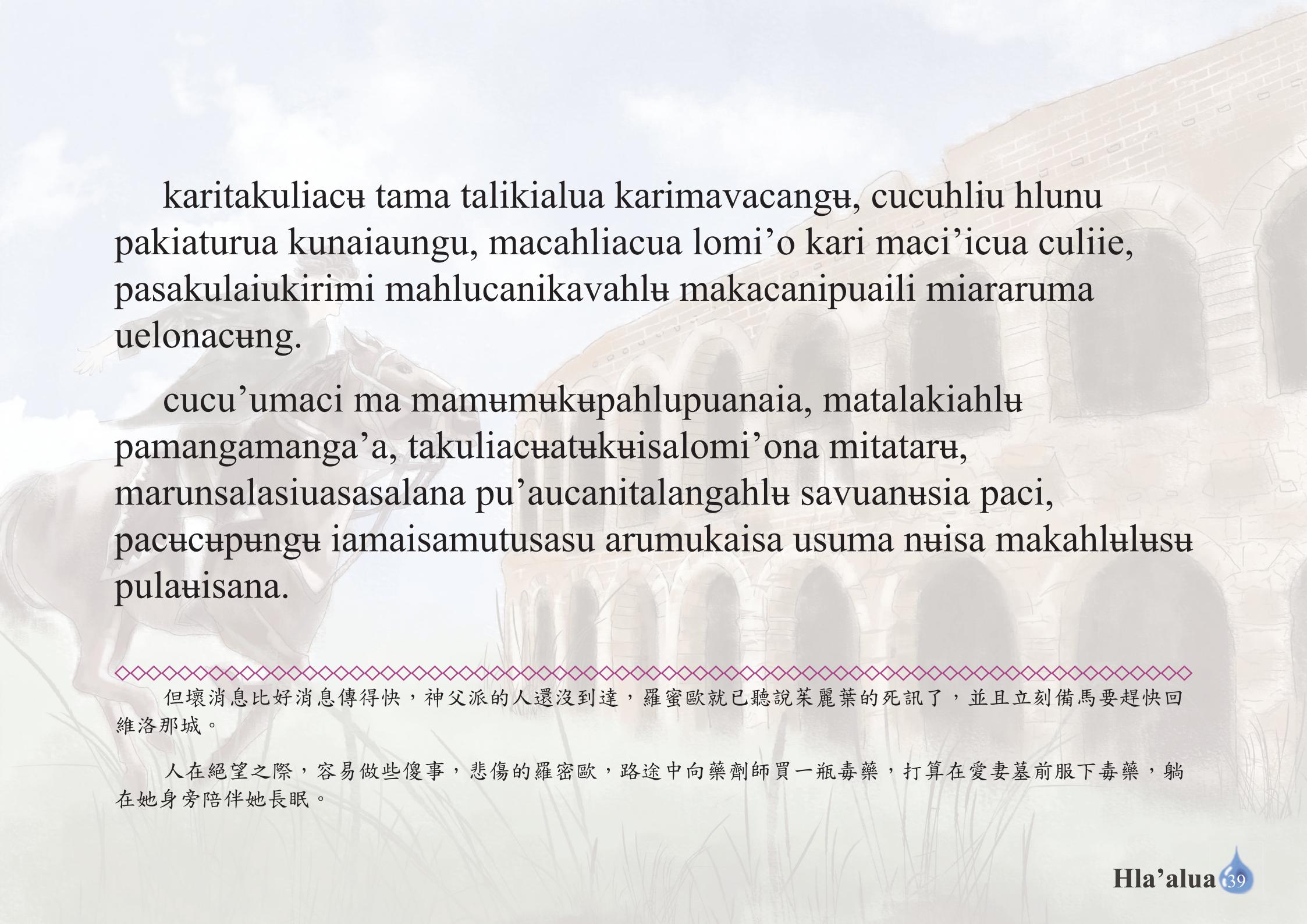
pakiturucua pakiaturuana sitakuamiaisa umuhlunucucu'u musapatakuacahlia lomi'o...

壞消息總是比好消息來得快

隔天清晨，所有家族的人都被一具冰冷的屍體給嚇壞了，大家都以為茱麗葉真的死了。最後就把她安葬在家族墓穴裡了。

神父就照著原定計畫派人去通知羅密歐…

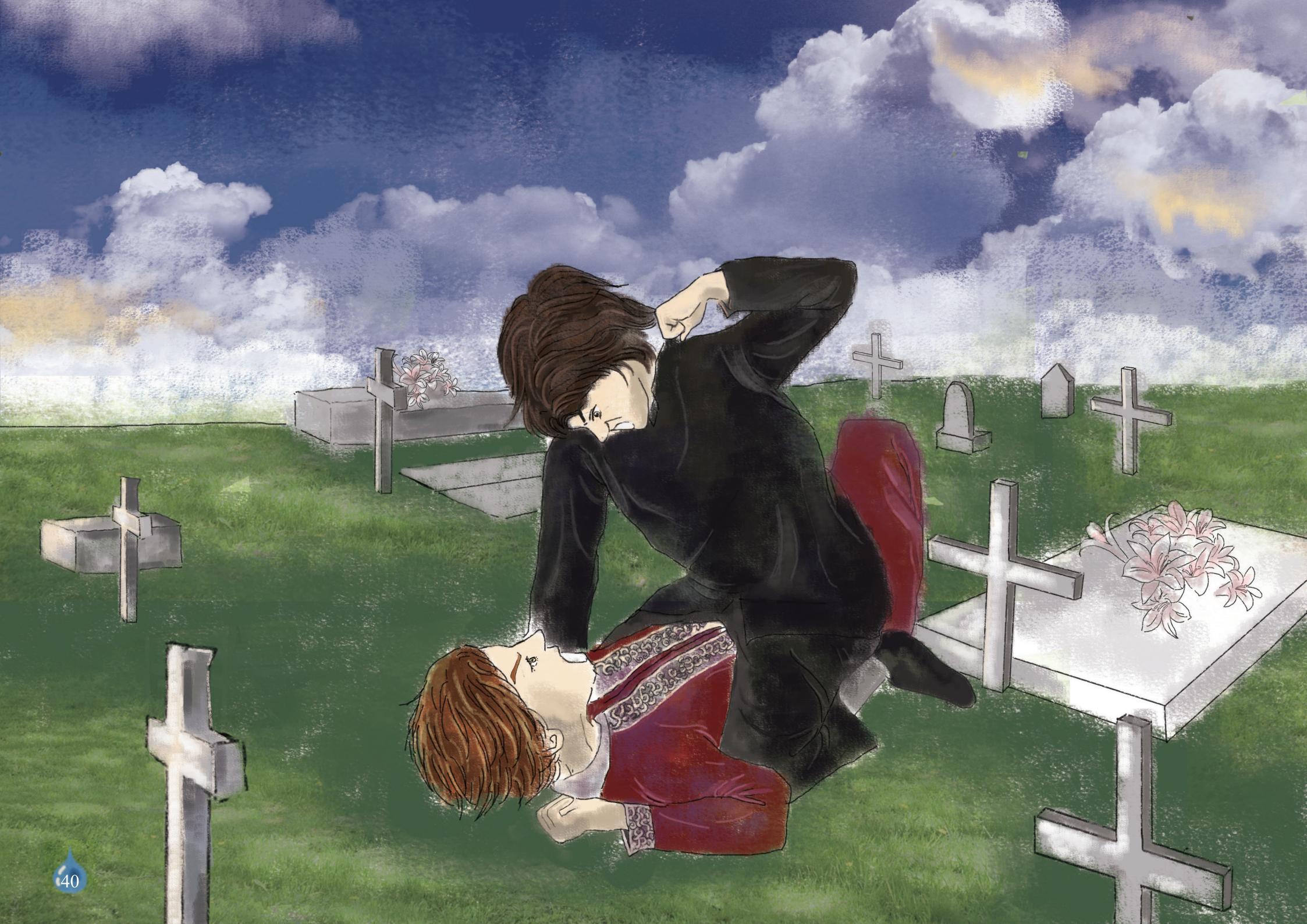
karitakuliach tama talikialua karimavacangu, cucuhliu hlunu pakiaturua kunaiaungu, macahliacua lomi'o kari maci'icua culie, pasakulaiukirimi mahlucanikavahlu makacanipuaili miararuma uelonacung.

cucu'umaci ma mamumukupahlupanaia, matalakiahlu pamangamanga'a, takuliachatukuisalomi'ona mitataru, marunsalasiuasasalana pu'aucanitalangahlu savuanusia paci, pacucupungu iamaisamutusasu arumukaisa usuma nisa makahlulusu pulauisana.

但壞消息比好消息傳得快，神父派的人還沒到達，羅蜜歐就已聽說茱麗葉的死訊了，並且立刻備馬要趕快回維洛那城。

人在絕望之際，容易做些傻事，悲傷的羅密歐，路途中向藥劑師買一瓶毒藥，打算在愛妻墓前服下毒藥，躺在她身旁陪伴她長眠。

miungua lomi' onavanghlaru, pasamaanganu miiakaru vanghlaru, tumuakumakita arumukaisa usumanuisa.

mulumulumu marukacacihli ari' ahla, umarucarucaku tangumia mii, "kuaupisiarina pasapuhlipakatura, macipua ruma miararuma apapapaci, muvuruvurunganiu mahluku anaani ngasahlata'iarau." parituhlu palisu mucukuhlumumua mahlukuavanghlaru.

kani'i lomi'o pihlipahlupuarucaku umahlikuaisana mii "macuukuiacikiriia, tumuai ausihliparahliaisa ahlaluaisa na," ulavaisa palisu maruisana marisangihli arupukakua apakapaci'i lomi'ona.

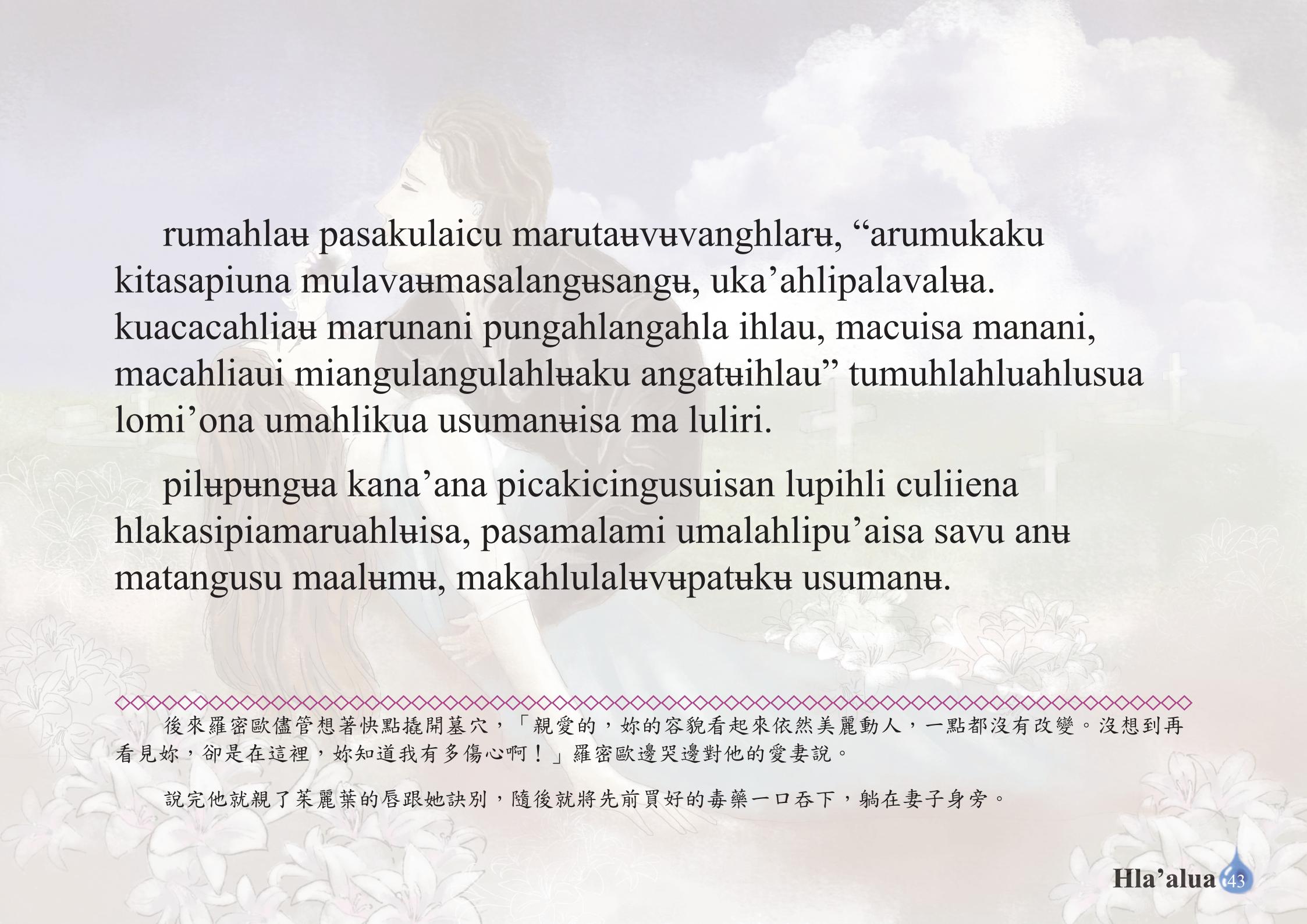

羅密歐到達墓地，正迫不及待地要把墓撬開，想見他親愛的妻子。

突然有個陌生的謾罵聲音朝向他嚇阻，「住手！你這個卑鄙無恥的傢伙，被判了刑的罪犯，如果進了城裡就要被處死的，你深夜來這裡究竟想幹嘛？」巴里斯伯爵剛好也來到墓地。

此時羅密歐絕望氣憤地對他說：「如果你不走開，你的下場就會跟她表哥一樣」，結果巴里斯就在爭吵扭打中被羅密歐給殺死了。

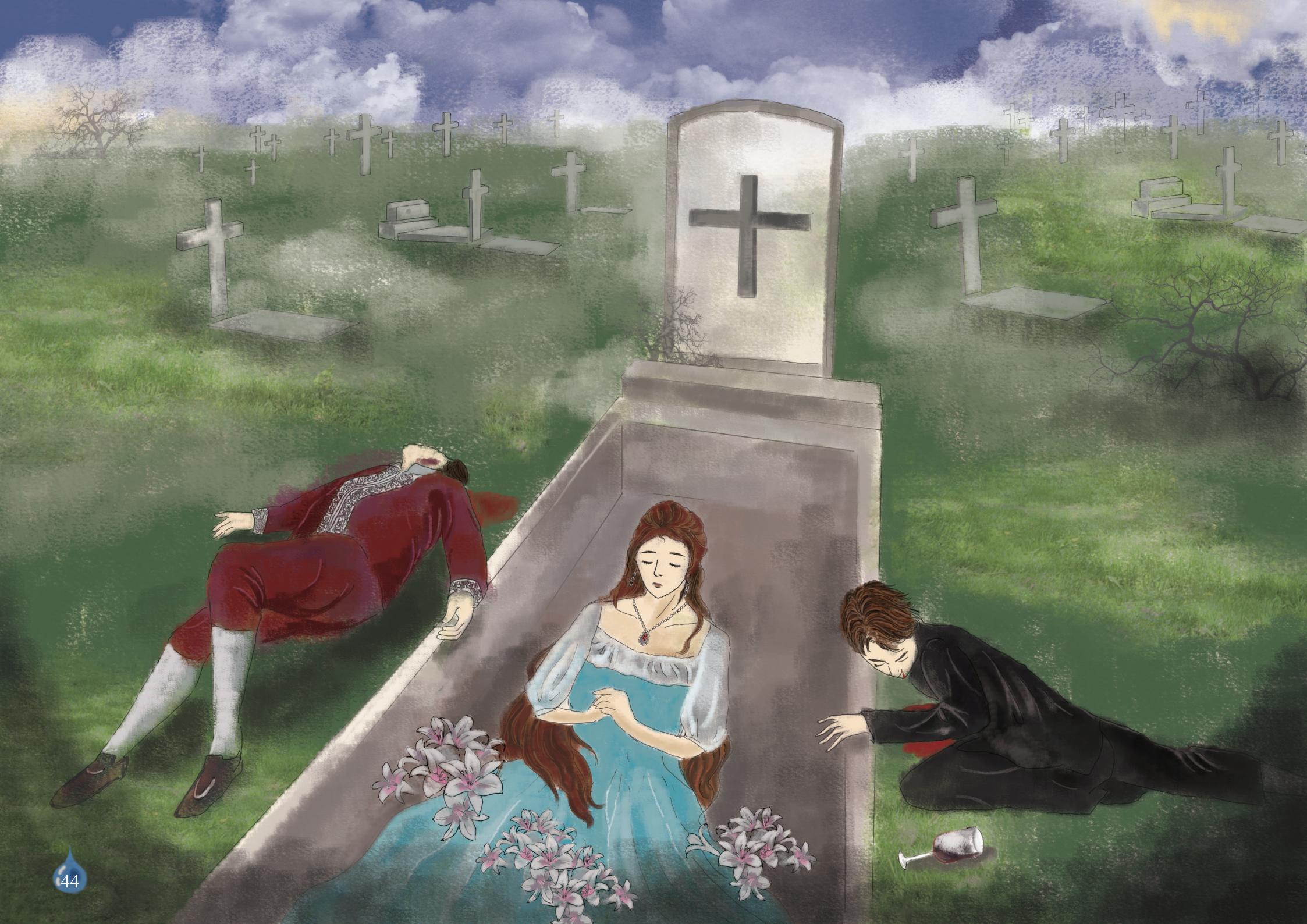
rumahlau pasakulaicu marutauvuanghlaru, “arumukaku
kitasapiuna mulavaumasalangusangu, uka’ahlipalavalua.
kuacacahliau marunani pungahlangahla ihlau, macuisa manani,
macahliaui miangulangulahluaku angatuihlau” tumuhlahluahlusua
lomi’ona umahlikua usumanuisa ma luliri.

pilupungua kana’ana picakicingusuisan lupihli culien
hlakasipiamaruahluisa, pasamalami umalahlipu’aisa savu anu
matangusu maalumu, makahlulaluvupatuku usumanu.

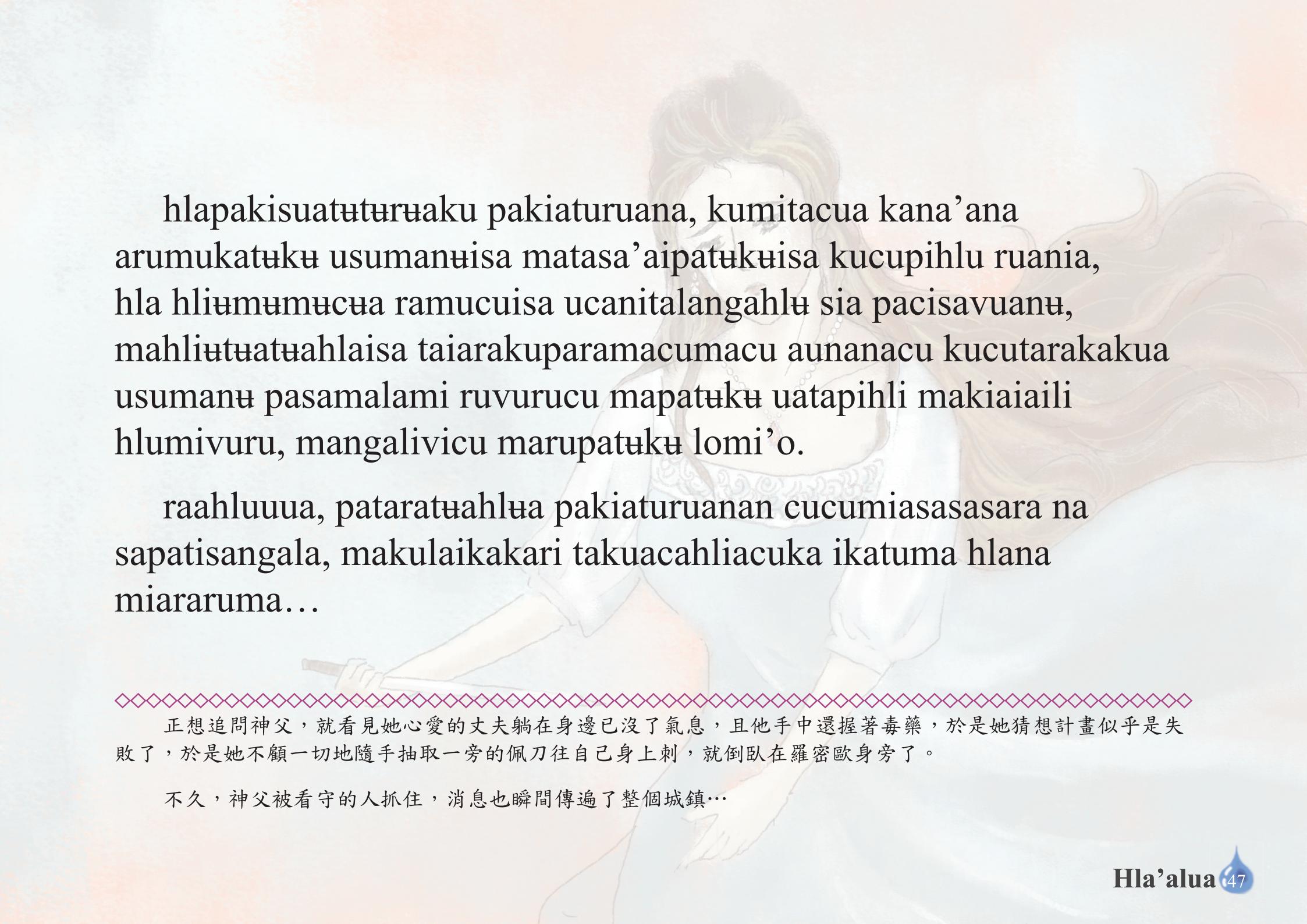

後來羅密歐儘管想著快點撬開墓穴，「親愛的，妳的容貌看起來依然美麗動人，一點都沒有改變。沒想到再看見妳，卻是在這裡，妳知道我有多傷心啊！」羅密歐邊哭邊對他的愛妻說。

說完他就親了茱麗葉的唇跟她訣別，隨後就將先前買好的毒藥一口吞下，躺在妻子身旁。

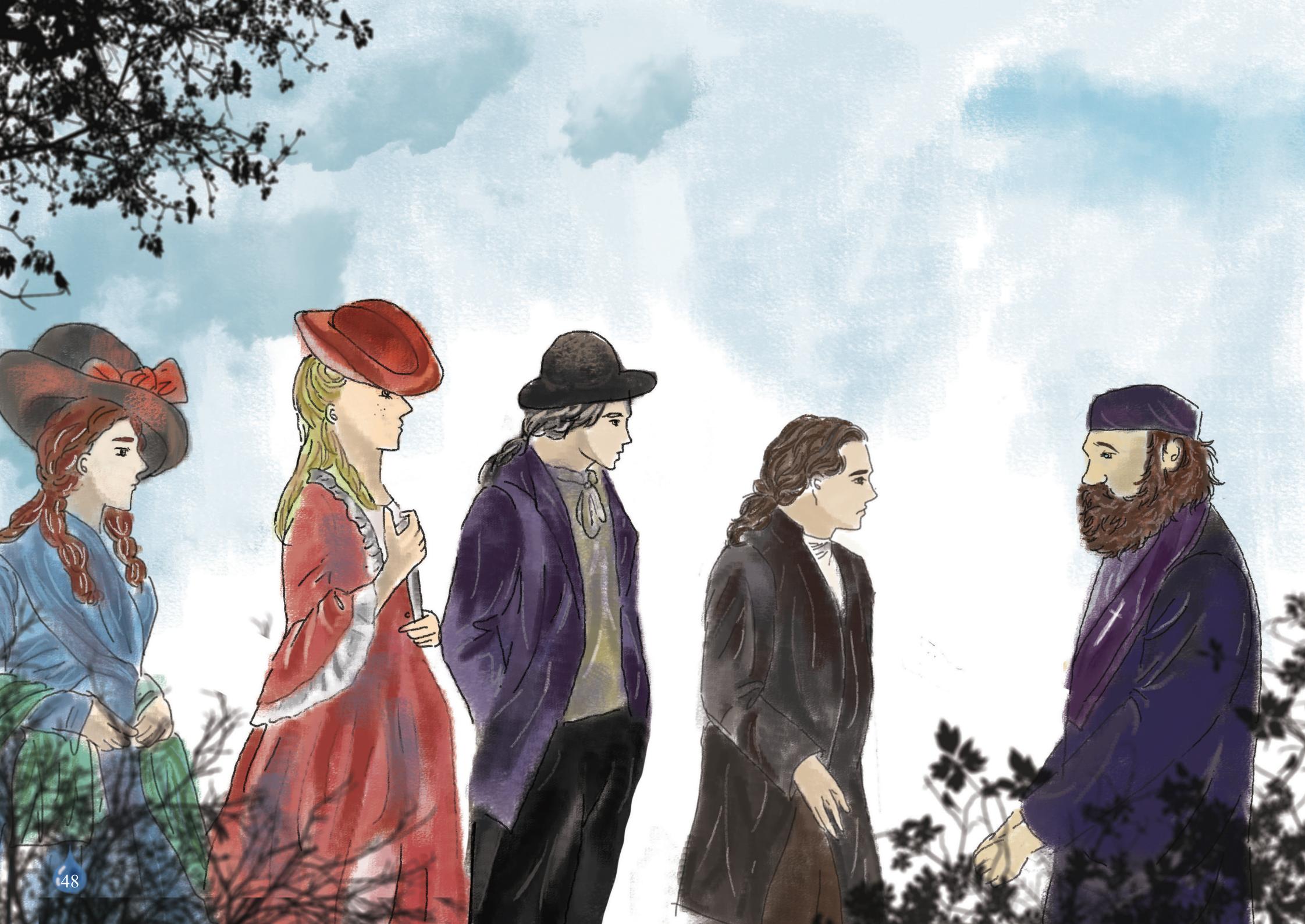
hlapakisuatuturuaku pakiaturuana, kumitacua kana'ana arumukatuku usumanuisa matasa'aipatukuisa kucupihlu ruania, hla hliumumuchua ramucuisa ucanitalangahlu sia pacisavuanu, mahliutuahlahlaisa taiarakuparamacumacu aunanacu kucutarakakua usumanu pasamalami ruvurucu mapatuku uatapihli makiaiaili hlumivuru, mangalivicu marupatuku lomi'o.

raahluuua, pataratuhahlua pakiaturuanan cucumiasasara na sapatisangala, makulaikakari takuacahliacuka ikatuma hlana miararuma...

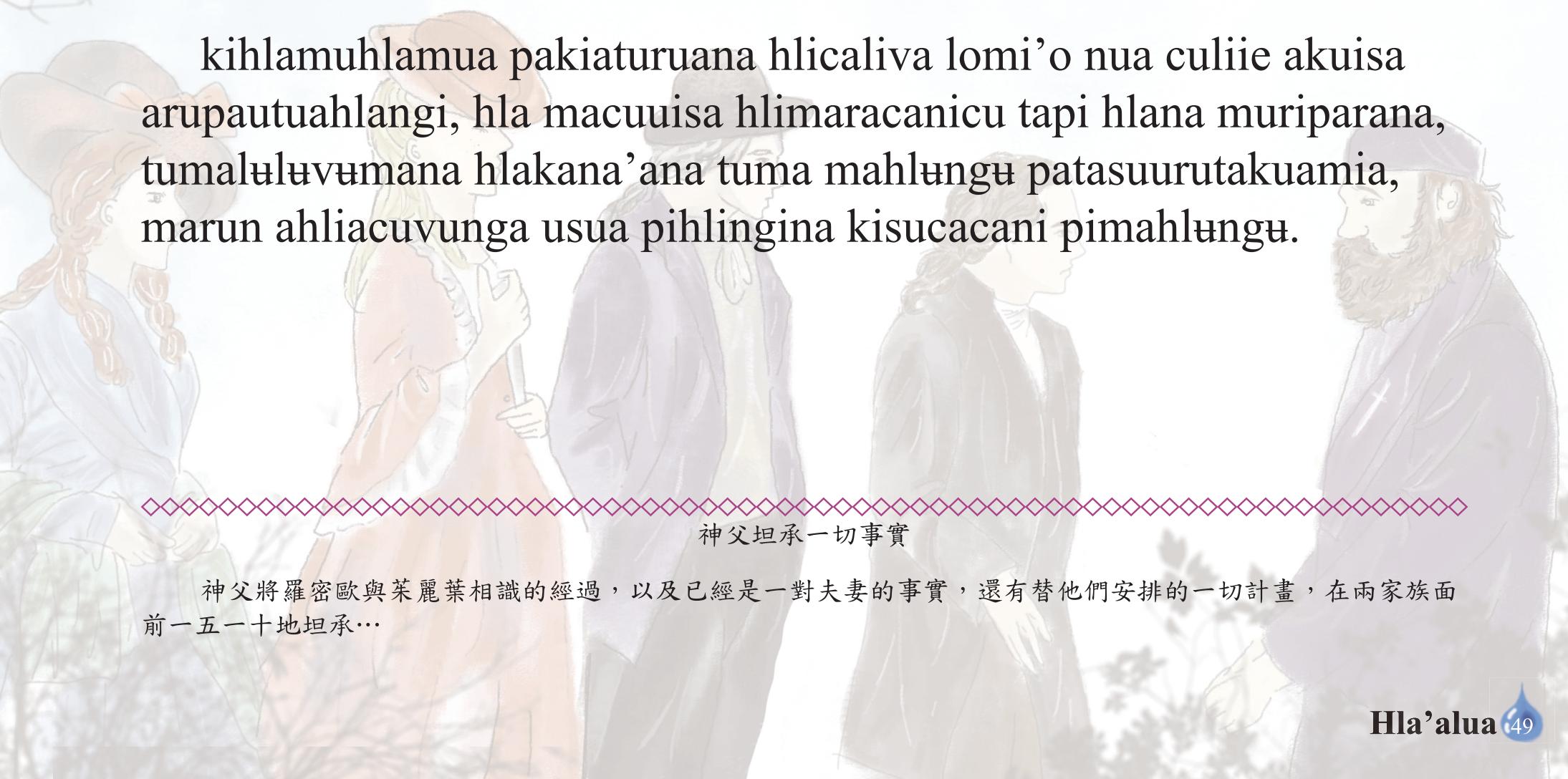
正想追問神父，就看見她心愛的丈夫躺在身邊已沒了氣息，且他手中還握著毒藥，於是她猜想計畫似乎是失敗了，於是她不顧一切地隨手抽取一旁的佩刀往自己身上刺，就倒臥在羅密歐身旁了。

不久，神父被看守的人抓住，消息也瞬間傳遍了整個城鎮…

saahluahlasaricacihlia pakiaturua patusuuru hlita'i'iarana

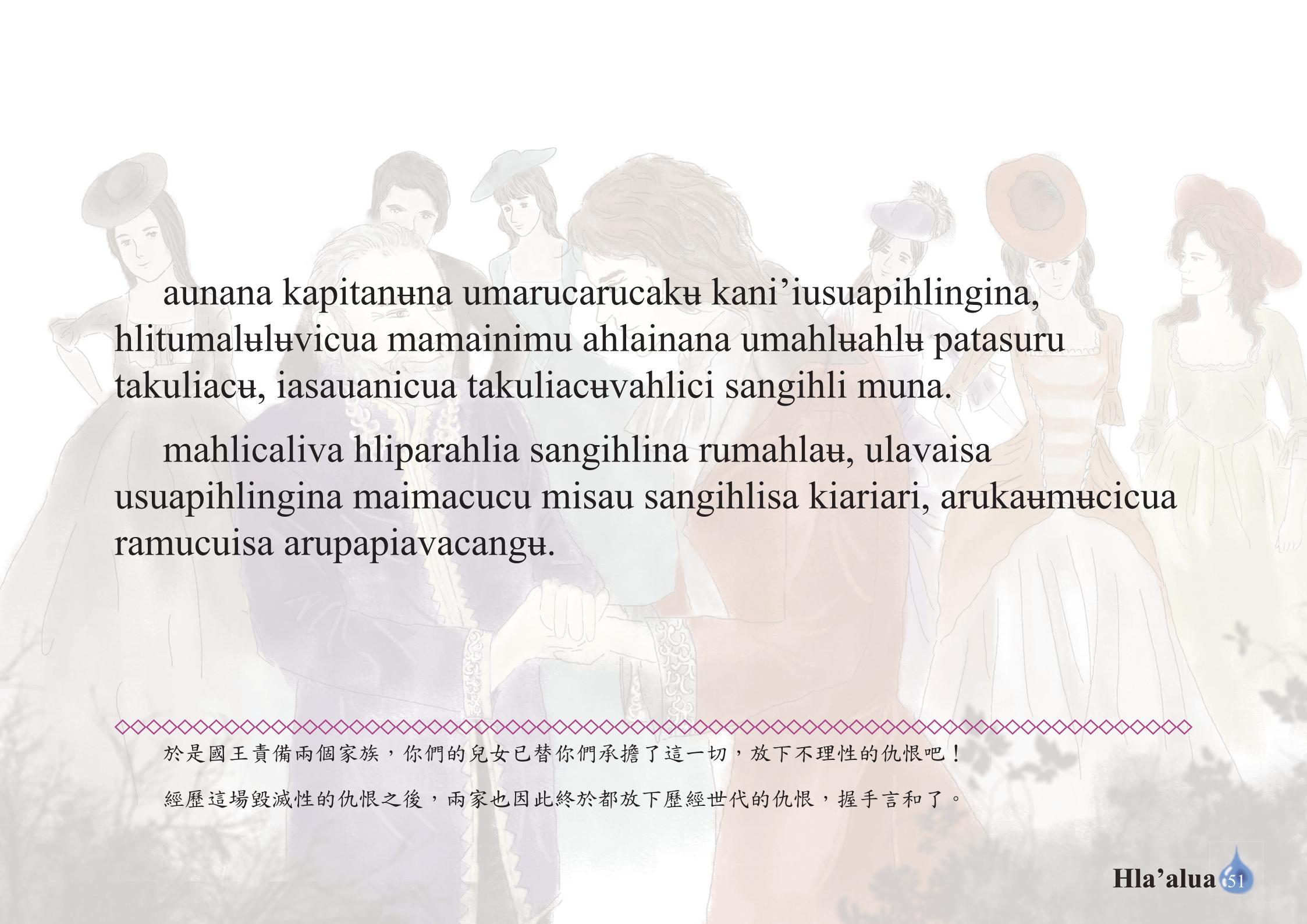
kihlamuhlamua pakiaturuana hlicaliva lomi'o nua culiie akuisa arupautuahlangi, hla macuuisa hlimaracanicu tapi hlana muriparana, tumaluluvumana hlakana'ana tuma mahlungu patasuurutakuamia, marun ahliacuvunga usua pihlingina kisucacani pimahlungu.

神父坦承一切事實

神父將羅密歐與茱麗葉相識的經過，以及已經是一對夫妻的事實，還有替他們安排的一切計畫，在兩家族面前一五一十地坦承…

aunana kapitanuna umarucarucakʉ kani' iusuapihlingina,
hlitumalʉlʉvicua momainimu ahlainana umahlʉahlʉ patasuru
takuliacʉ, iasauanicua takuliacʉvahlici sangihli muna.

mahlicaliva hliparahlia sangihlina rumahlaʉ, ulavaisa
usuapihlingina maimacucu misau sangihlisa kiariari, arukaʉmucicua
ramucuisa arupapiavacangʉ.

於是國王責備兩個家族，你們的兒女已替你們承擔了這一切，放下不理性的仇恨吧！

經歷這場毀滅性的仇恨之後，兩家也因此終於都放下歷經世代的仇恨，握手言和了。

lomi'o nua culiie

羅密歐與茱麗葉

執行單位：原住民族語言研究發展中心

總 編 輯：ilong moto 執行長

族語翻譯：游仁貴（拉阿魯哇語）老師

美術編輯：李齊軒 繪圖師

責任編輯：A'do moco' 研究助理

施怡帆 研究助理

Tuwaq Masud 研究助理

原住民族委員會版權所有 © 2017